

BIBLIOTECA
COMUNALE
DI TRENTO

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI
DI TRENTO
Dipartimento di Lettere e Filosofia

FONDAZIONE
CARITRO
CASSA DI RISPARMIO DI TRENTO E ROVERETO

TRENTO (DIOCESI), *Constitutiones illustrissimi, et reverendissimi domini domini Ludovici S.R.E. tituli s. Laurentii in Lucina, presbyt. card. Madrutij, episcopi Tridenti, &c. in dioecesana synodo promulgatae anno 1593*, Trento, Santo Zanetti e Antonio Marchi, 1626.

Esemplare digitalizzato:

Trento, Biblioteca comunale, T I g 8

LINK: <https://bdt.bibcom.trento.it/118>

[BDT – BIBLIOTECA DIGITALE TARENTINA](#)

progetto STABAT – *Stampe antiche Biblioteca comunale di Trento*

COMUNE DI TRENTO

STABAT – *Stampe antiche della Biblioteca comunale di Trento* è un progetto concluso, cofinanziato dalla Fondazione Caritro (“Bando Archivi 2014”), dalla Biblioteca comunale di Trento e dal Dipartimento di Lettere e Filosofia dell’Università di Trento; gli altri partner del progetto sono la Soprintendenza per i beni storico-artistici, librari e archivistici della Provincia Autonoma di Trento e l’University of St Andrews, School of History, USTC – Universal Short Title Catalogue. All’interno di Stabat sono state digitalizzate e descritte tutte le edizioni stampate in Trentino nei secoli XV-XVII che si conservano presso la Biblioteca e l’Archivio storico del Comune di Trento. Ogni digitalizzazione è accompagnata da una descrizione della stampa; tutto il materiale è liberamente consultabile sulla *Biblioteca Digitale Trentina* (<http://bdt.bibcom.trento.it/>).

In questo file le immagini hanno avuto in trattamento OCR e pertanto si possono fare ricerche testuali; le immagini presenti sul sito, dove si può trovare una descrizione completa dell’edizione, hanno invece una qualità maggiore.

Le immagini presenti nella *Biblioteca Digitale Trentina* sono rilasciate con licenza di Pubblico dominio, il presente PDF è distribuito con licenza Creative Commons Attribuzione – Non commerciale – Non opere derivate 3.0.

STABAT – *Stampe antiche della Biblioteca comunale di Trento* is a project that was successfully concluded thanks to the support of a group of partners, namely the Caritro Foundation (“Bando Archivi 2014”), Trent Civic Library, the Department of Humanities of the University of Trento, as well as the Superintendence for Architectural, Landscape, Historical, Artistic and Ethno-anthropological Heritage for the Province of Trento and the University of St Andrews, School of History, USTC – Universal Short Title Catalogue. All the editions belonging to the Library and the Civic Historical Archive that were printed in Trentino during the XV-XVII centuries have been digitised and described. As a result, each digital copy is accompanied by a record with specific data regarding the printed book, and is freely available to be consulted on *Biblioteca Digitale Trentina* (<http://bdt.bibcom.trento.it/>).

The images belonging to this file are OCR-converted, hence the text of this edition can be electronically searched. The images available on the website, on the contrary, have a higher resolution and are accompanied by a complete description of the edition.

The images available on the *Biblioteca Digitale Trentina* are public domain files; this PDF is available under the Creative Commons Attribution – Non-commercial – No Derivative Works 3.0 License.

T. 1. f. 83

6

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

T

I

8

8

TRENTO

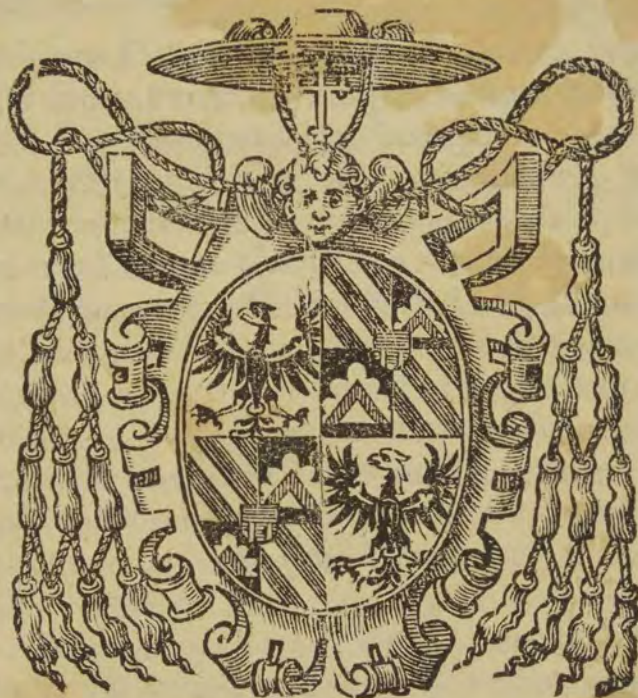
K 252263

D 252225

CONSTITVTIONES
ILLVSTRISSIMI,

ET REVERENDISSIMI DOMINI DOMINI
LVDOVICI S. R. E. TITVLI
S. LAVRENTII in Lucina, Presbyt. Card.
Madrutij, Episcopi Tridenti, &c.

IN DIOECESANA SYNODO
Promulgata Anno 1593.

TRIDENTI,

Apud Antonium Marchum, & Santum Zanettum. 1626.
Superiorum Permissu.

VDOVICVS

Miseratione Diuina S. R. E.
Tit. S. Laurentij in Lucina,
Presbyter Card. Madrutius,
Episcopus Tridentinus &c.
Vniuersis, & singulis secula-
rium, & regularium Ecclesia-

rum Prælatiſ, Decaniſ, Præpoſitiſ, Canonicis, Prio-
ribuſ, Plebanis, Parochialiumq; Eccleſiarum Re-
ctoribuſ, Capellanis, cæteriſq; Beneficiatiſ, Cura-
tiſ, & non Curatiſ, quibuſcunq; per Ciuitatem, &
Diœceſim noſtram vbilibet conſtitutiſ ſalutẽ, &
ſinceram in Domino charitatem. Cum primum
ſic Deo diſponente, ad huiuſ Eccleſiæ Episcopale
munuſ ad moti fui muſ, illud præcipuẽ ſtudi-
muſ, vt illiuſ regiminiſ rationem ad Diuini nomi-
niſ gloriã, & populi nobiſ commiſſi ſalutarem
directionem, iuxta ſacri Tridentini Concilij præ-
ſcriptum inſtitueremuſ. Quum enim immenſa
Dei clementia ad totiuſ orbis Chriſtiani ſalutem
illud in hac noſtra Ciuitate inchoatum & perfe-
ctum vidiffemuſ, facile intelligere potuim uſ, vl-
tra obedientiæ debitiæ rationem [quæ nobiſ cum
omnibuſ Episcopis in gratia & cõmunione Sedis

A 2 Apo-

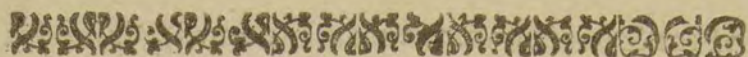

Apostolicæ constitutis, cōmunis est] ipsum hu-
ius Sacri Concilij nomē nos quasi specialiter ad-
monere, vt promptiori studio saluberrimas illius
constitutiones, & decreta, tanquam falcem quan-
dam assumeremus, qua sentes, & vepres, qui tem-
porum iniuria in hac vinea, quæ Diuina volun-
tate nobis excolenda obtigit, excinderentur. Vbi
itaq; per difficultates, & impedimenta, quæ regi-
minis nostri initia exceperunt, licuit, per plures
visitationes, quas partim per nos ipsos, partim
per deputatos idoneos viros obiuimus, per diuer-
sa etiam decreta, ac serias admonitiones id quan-
tū in nobis fuit, egimus, vt ipsius Episcopalis of-
ficij functiones ita dirigerētur, vt quoad fieri pos-
set, tam clerus, quā populus nostræ diocesis, tra-
ditæ à sacro Concilio Tridentino disciplinæ, vita
& moribus responderet. Vnde etiam sæpius Præ-
decessorum nostrorum Synodales cōstitutiones
quibus hui⁹ Episcopat⁹ regimē maximè niti vide-
batur, ad prædicti Concilij præscriptū reformare
cupiuimus; verū cū publicis, ijsq; grauissimis de
causis sæpius hinc auocati fuerimus, diutius, quā
volebamus, id differre coacti fuimus. Tandē verò
Dei benignitate opportunitatē toties desideratā
nacti, vnā cū Ven. Capitulo Cathedralis Ecclesiæ
nostræ, & totius Cleri synodali præsetia cōstitutio-
nes à bo. me. Cardinale Bernardo, & plurib⁹ alijs
Prædecessorib⁹ nostris lōga serie ad hui⁹ diocesis
vsum,

3
vlum & necessitatem accommodatas, Diuino im-
plorato auxilio, matura deliberatione præhabi-
ta, prout horū temporū ratio exigere videbatur
iuxta Sacri Cōcilij regulas, & dispositiones inno-
uauimus, ampliauimus, ac reformauimus, prout
etiam præsentī earum publicatione, & editione
innouamus, ampliamus, & reformamus, aucto-
ritate nostra ordinaria. In virtute sanctæ obediē-
tiæ, ac sub pœnis, & censuris in illis contentis, vos
districtiūs requirentes, quatenus huiusmodi con-
stitutiones, & statuta prompto affectu suscipia-
tis, & pro statutis synodalibus obseruetis. Om-
nia tamen, vt debemus, sanctæ Sedis Apostoli-
cæ iudicio submittendo, ac saluis etiam patriar-
chalibus ordinationibus, & dispositionibus, nec
non aliorum Prædecessorum nostrorum
constitutionibus, quatenus in vsu sunt,
& per præsentēs has nostras non sunt
aliter declarata, seu correctæ,
quibus derogare non
intendimus.

DE PROFESSIONE FIDEI.

Cap. 1.

CVM Eorum omnium, qui Iesu Christi Saluatoris nostri gregi pascendo, præpositi sunt, præcipua cura esse debeat, vt fidem, sine qua impossibile est placere Deo, vnã inlibatamq; conseruent, ac fideli populo proponant, & prædicent: Nos hanc fidei vnitatem in Dicecesi nostra, quoad fauente Deo, possumus, integram, & ab omni labe sinceram seruare volentes; duximus constitutionibus nostris Synodalibus præmittendam esse eiusdem Fidei professionem, ea forma quam sanctæ mem. Pius iij. Pontif. Max. ex generalis Concilij Trid. sententia præscripsit; videlicet. **C R E D I M V S** & profitemur omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vitur. **C R E D O** in vnum Deum Patrẽ omnipotentem, factorem Cœli, & Terrę, visibilibus omnium, & inuisibilibus: & in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, & ex patre natum ante omnia secula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verũ de Deo vero, genitum non factum, consubstantialẽ patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est: & resurrexit tertia die secundum scripturas, & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris: & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritũ sanctum Dominum, & viuificantẽ, qui ex Patre, Filioq; procedit: qui cũ Patre, & Filio simul adoratur, & cõglo-
licam,

*Fidei pro-
fessio.*

licam, & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor vnum ⁴ Baptisma in remissionem peccatorum, & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi seculi. Amen.

Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasq; eiusdem Ecclesiae obseruationes, & constitutiones firmissimè admittimus, & amplectimur. Item sacrâ scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est indicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum, admittimus; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum patrum accipiemus, & interpretabimur. Profitemur quoq; septem esse verè, & propriè Sacramenta nouae legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis (licet nō omnia singulis necessaria) scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium: illaq; gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoq;, & approbatos Ecclesiae Catholicae ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solenni administratione recipimus, & admittimus. Omnia & singula, quae de peccato originali, ac de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerūt, amplectimur, & recipimus. Profitemur pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificiū pro viuīs, & defunctis; atq; in Sanctissimo Eucharistiae Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem vnā cum Anima, & Diuinitate Domini nostri Iesu Christi; fieriq; conuersionem totius substantiae panis in corpus, & totius substantiae vini in sanguinem: quā conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fatemur etiam sub altera tantum specie, totum, atq; integrum Christum, verumq; Sacramentum sumi. Constantiter tenemus Purgatorium esse, animasq; ibi detentas, fidelium suffragijs iuuari; similiter & Sanctos vnā cum Christo

regnantes, venerandos, atq; inuocandos esse, eosq; orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias esse venerandas. Firmissime asserimus, imagines Christi, ac deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habēdas, & retinendas esse; atque eis debitum honorem; ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumq; vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmamus. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnoscimus: Romanoq; Pontifici, beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, verā obedientiam spondemus, ac iuramus: cætera item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipimus, atq; profitemur; simulq; contraria omnia, atq; hæreses quascunq; ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, nos pariter damnamus, reijcimus, & anathematizamus. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsentī, sponte profitemur, & veraciter tenemus, eandem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuvante, retinere, & confiteri, atq; à nostris subditis, vel illis, quorum cura ad Nos in nostro munere spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in Nobis erit, sumus curaturi.

*Fidei profes-
sio quibus
emittenda.*

Volumus autem vt qui in hac nostra Diocesi ad Canonica-
tus, & dignitates quascunque, etiam regulares, ac beneficia
curata promoti fuerint, hanc fidei professionem emittant,
secundum præscriptum Conc. Trid. sess. 24. cap. 12. incip.
Cum dignitates in Ecclesijs etc.

Et quia in hac nostra Diocesi, multis locis cōtingit Parochos
ob populi frequentiam, et parochiarum amplitudinem,
plures habere cooperatores, quibus confessiones audiendi,
&

& Diuini verbi prædicandi munus communicatur; Statuimus, ne quis in cooperatorem assumatur, nisi prius in nostra, aut Vicarij nostri, aut de nostro, vel Vicarij nostri mādato, in alterius manu, fidei professionem emiserit.

Monemus verò omnes, qui ex præcepto sacri Conc. Triden. fidei professionem emittere tenentur, præcipuè autē illos, quibus animarum cura quoquomodo incumbit, vt attentè & diligenter emissæ professionis fidei formam, & quæ in illa continentur considerent, curentque ore prolata, opere adimplere, docendo subditos suos, & Plebem sibi commissam, vt in suscepta à maioribus fide constanter perseuerent; Constitutiones, traditiones, statuta, & cæremonias sanctæ matris Ecclesiæ obseruent; Summo Pontifici, tanquã vero Christi in terris Vicario, debitam obedientiam præstent.

DE HÆRETICIS.

Cap. 2.

ET cum hæresis fidei catholicæ, vt certissima pestis, aduersetur, omni studio est elaborandum, ne illius contagione grex fidei nostræ commissus inficiatur. Statuimus itaque ne quis in hac nostra Dioecesi, ea docere, tenere, credere, aut asserere quouismodo præsumat, quæ Sancta, Catholica, Romana Ecclesia damnat, & anathematizat. Libros item, scripta, & tractatus ea continentes nullus importare, vendere, emere, recipere, legere, aut quomodolibet penès se tenere audeat, sub poenis, quæ tam in Summorum Pontific. & sacri Conc. Trid. quàm Orthodoxorum Imperatorem, & Catholicorum Principum constitutionibus, necnō nostrorum Antecessorum decretis continentur. Quare vniuersis, & singulis, tam Ecclesiasticis, quàm Secularibus personis, districtè in virtute sanctæ obedientiæ, & sub censuris Ecclesiasticis præcipimus, vt exclusa omni malitia, si quos sciunt hæreticos, vel de hæresi qualitercunque suspectos, eos Nobis, aut Vicario nostro sine mora reuelare

Hæreticis reuelandū.

A s pro-

*Hæreseos sus-
pecti denū-
ciandi.*

procurent. Prælati insuper, & Ecclesiarum parochialium Rectoribus committimus sub eisdem pœnis, & alijs arbitrio nostro infligendis, vt si quos intellexerint disseminare errores, aut hæreses, conuenticula facere, de fide, & religione obloqui, prohibita, & damnatae lectionis libros, tractatus, aut scripta palàm, vel occultè tenere, aut legere, tales Nobis quamprimum denuncient; tum verò diligenter vultum sui gregis obseruent, & si quos inordinatè ambulare, neque per omnia ad fidelium vsum iuxta statuta, ordinationes, & laudabilem, antiquam Catholicæ Romanæ Ecclesiæ consuetudinem sese conformare cognouerint, eos in Christi visceribus moneant, & corrigant; quos si contumaces, ac deprauato affectu perspexerint, de eo Nos, vel Vicarium nostrum quantocitiùs edoceant,

*Qui hæreti-
cos scienter
occultat nō
absoluendi.*

Moneant etiam confitentibus, vt si quos nouerint de hæresi suspectos, Ecclesiastico Iudicio denuncient, ostendantq; ex charitate, & obedientia erga sanctam matrem Ecclesiam, eos ad hoc teneri, cum & errantium ipsorum correctio, & reliquorum salus ex eo pendeat, vt latens virus detegatur: intimando pœnitentibus, illos beneficium absolutionis obtinere non posse, si hæreticos, & ab Ecclesia desciscientes scienter occultauerint.

*Curati vigi-
lent contra
hæreses.*

Et quia publici commercij ratio in his locis, secum trahit promiscuum quandoq; hominum concursum, etiam ex locis, vbi hæresis impunè grassatur; Curati diligentiores sint, præcipuè nundinarum tempore, in inuestigando, an per diuersoria, de religione sermones habeantur, & à quibus, & quales; an libri prohibiti adferantur, disseminenturq; ; an diebus, quibus ab Ecclesia interdictum est vesci carnibus, illæ mensis apponantur, & similia. Et si quid tale repererint, Nos, aut Vicarium nostrum certiores reddant, suos subditos frequenter, ac diligenter admonentes, vt stabiles in fide, aures nullis nouitatibus accommodent. Quòd si Parochi cōpererint, opinioniones dānatas disseminari, vel aliàs
per.

peruerforum hominum dictis, aut factis tentari, ac labefactari fidem, & conscientiam pusillorum; tales redarguere, & Catholicæ veritatis rationibus confutare studeant, impijsq; eorum conatibus sese opponant, etiam inuocato (si opus fuerit) brachij secularis auxilio, Nosq; , aut Vicarium nostrum generalem de eo quantocitius admoneant.

Cum etiam ex aliquibus huius nostræ Diœcesis partibus mercimoniorum, vel alijs de causis, contingat pueros, & adolescentes ad ciuitates, & loca hæresi infecta, à suis ablegari; Parochi sollicitè parentes, vel maiores, aut in quorum sunt potestate, dehortentur ne iuuenes, vel pueros ad huiusmodi loca mittant, vel certè eos probatis, & catholicis viris diligenter commendent; ipsos verò iuuenes efficaciter obtestentur, vt in religione catholica constanter persistant; ne, dum momentaneum commodum sectantur, æternæ salutis iacturam faciant: seque semper, dum in locis suspectis commorantur, viroꝝ catholicorum, & proborum consortio adiungant, hæreticorum familiaritatem, & consuetudinem, quantum possunt, deuitantes.

Deinde domum reuersos Parochi diligenter examinent, an monitioni ipsis factæ satisfecerint, hoc est, an catholicè vixerint, an statutis ab Ecclesia temporibus peccata sint confessi, & Sacram Eucharistiam sumplerint. Et si quos à via recta deflexisse, hæreticisq; imbutos esse opinionibus cognouerint, eos Nobis, vel Vicario nostro quamprimum denuncient.

Tum verò Parochi grauibꝯ verbis dehortentur parentes, vel maiores, seu in quorum potestate sunt iuuenes, ne omnino ad illas partes eos mittant, in quibus nullum catholicæ religionis exercitium est relictum. Si verò Parochi viderint parentes, vel maiores tanquàm salutis suorum impiè prodigos, hanc dehortationem contemnere, suumq; mittendi propositum exequi, tales, vt de hæresi vehementer suspectos, non tantùm diligenter obseruent, sed etiam Nobis,

Pueri ad hæreticor. loca non mittantur.

Qui pueros ad hæreticorū loca obstinatè mittunt denunciandi.

*Iudim agi-
stri fidē pro
fiteantur :*

vel Vicario nostro denunciēt.

*qualia ī scho-
lis docean-
tur attendē-
dum.*

Et quia non solent deesse, qui ipsam teneram iuuentutem erroreis opinionibus inficere conantur, ordinamus, ne quis posthac vlllo prætextu ad docendi munus admittatur, ne ad ipsa quidem prima litterarum elemēta tradenda, nisi prius professionem fidei in manibus Parochi, in cuius parochia munus exercere volet, emisierit; quam si eorum quis facere detrectauerit, illico Nobis, vel Vicario nostro denunciētur. Mandamus proinde vt Parochi diligenter pernoscere studeāt institutores puerorum suæ parochiæ, videantq; vt sese huic constitutioni per omnia conformēt. Et qui ab Ecclesijs, vel Parochis stipendium accipiunt, præsertim per districtū Athesinum, nisi quæ ad latinam linguam pertinent, diligenter docuerint, Parochi eos propria auctoritate ab officio remoueant. Super omnia autem curent Parochi, ne quid à Magistris Catholicæ fidei, & bonis moribus contrarium prælegatur, aut in discipulorum manibus versetur: Scholam etiam cum oratione; V E N I Sanctæ Spiritus: inchoent, & cum Oratione Dominica, Salutatione Angelica, Symbolo Apostolorum, & Decem præceptis, ac aliqua gratiarum actione terminent.

DE LIBRIS PROHIBITIS, & Typographis. Cap. 3.

*Sess. 4. decr.
de edit. libr.
incip. super
eadem.*

*Libri dāna-
ti profligan-
di.*

Cum etiam ex nimia librorum, & Typographorum licentia magna immineant pericula; Nos vt illis, iuxta Decretum sacri Conc. Trid. opportunè occurramus; statui-
mus, & prohibemus, ne quis siue incola fuerit, siue peregrinus, libros damnatorum, aut suspectorum auctorum secundum Indicem Romanum, & eius Regulas, in hanc nostram Diocesim, & ditiones inferre, aut venales tenere audeat, sub pœna confiscationis librorum, & alijs nostro, seu Vicarij nostri generalis arbitrio infligendis.

Statui-

7
Statuimus item, & ordinamus, ne Parochi locorū, in quibus
statu anni temporibus, nundinæ celebrantur, vltimos libros
venales proponi patiantur, nisi Bibliopolæ ipsis eorum in-
dicem, seu catalogum prius exhibuerint examinandum; vt
pernitiosi à bonis, & probatis discerni queant.

*Librorū in-
dices exami-
nandi.*

Quod vt accuratius obseruetur, districtè præcipimus omni-
bus cuiuscunque status Præfectis, & Iudicibus Terrarum,
Iurisdictionum, & locorum temporalis Dominiij huius Ec-
clesiæ Trid. cæteros verò serò in Domino requirimus, vt
Parochis in huius nostri decreti executione, sua auctorita-
te, & auxilio adsint, vt si contigerit damnatæ lectionis li-
bros penès aliquem reperiri, curent iuxta præmissa, contra
importantes, & tenentes seuerè procedi.

Si item reperit fuerint libri, aut scripta, siue tractatus, cãtilenæ,
aut similia, vernacula & vulgari lingua, composita, in qui-
bus contineantur hæreses, seu errores, aut scandalosa; ea
licet in Indice Romano non contineantur, Parochi diligen-
ter colligant, neque patiantur euulgari, curentq; vt contra
similia importantes, vt supradictum est, pro modo culpæ
seuerè procedatur.

*Scripta oĩa
scandalosa
insectanda.*

Idem facient de picturis, quibus vel religio catholica traduci-
tur, aut hæresis simplici populo obtruditur.

*Picturæ scã-
dalosæ.*

Admonemus etiam Decanos Rurales, vt pro viribus, & ipsi
non tantum in proprijs parochijs, sed etiam in totis suis
Decanatibus in hoc aduigilent, ipsos Parochos sui officij
admonendo, & si necessitas postulabit, brachium seculare
contra inobedientes inuocando. Quòd si in hoc remissiùs
viderint procedi, de eo quamprimum Nos, seu Vicarium
nostrum certiozem faciant.

*Decani sing
vigiles.*

Impressores verò iuxta modum eis à sancta Triden. Synodo
præscriptum, nullum librum, vel quodcunque scriptum
tam antea vbiuis locorū impressum, quàm non impressum,
excudere possint sine nostra, vel Vicarij nostri licentia, ipsa
verò Originalia cum exemplis concordantia, in Archiuo
nostro

*Sess. 4. decr.
de edit. S.
sed & im-
presoribus.*

nostro reponi volumus, ne cui fraudi locus relinquatur.
Contrafacientes, præter exemplorum amissionem, alias
pœnas nostro arbitrio luent.

DE BLASPHEMIS,

Cap. 4.

*Bulla pij v.
incip. cū pri-
mum Apo-
stolatus.*

VT Populus à Blasphemix abominabili peccato sese
contineat, Parochi, & verbi Dei concionatores eius
enormitatem sæpè exponent; pœnas à lege Diuina, à sacris
Canonibus, à Summis Pontificibus, ab Imperatoribus, à
Catholicis Principibus, ac nostris etiam Antecessoribus in
blasphemos promulgatas, ipsis ob oculos ponendo.

Interim etiam in Domino monemus, & dilictè mandamus
quibusuis iudicibus tam Ecclesiasticis, quàm secularibus,
vt contra huiusmodi Maiestatis Diuinæ contemptores de-
bitis pœnis procedant.

*Conc. Trid.
sess. 4. infi-
ne.*

Et quoniam reprimenda est etiam eorum temeritas, qui sacræ
scripturæ verbis, & sententijs abutuntur ad profana, fabu-
losa scurrilia, vanitates, ac scommata, contumeliasque
eas conuertentes; si quisquam id facere deprehensus fue-
rit, pœnis debitis seuerè contra eum, iuxta supradictarum
legum rigorem procedemus.

DE SUPERSTITIONIBVS.

Cap. 5.

LICET Diuina lex maximè detestetur Magos, Striges,
Ariolos, Incantatores, Diuinos, Sortilegos, & id genus
superstitiosos, & maleficos homines; ac contra tales, & il-
lis credentes, illos consulentes, eorum opera vtentes, non
tantùm extent seueræ Dei comminationes, sed etiam legi-
bus tam Ecclesiasticis, quàm secularibus grauissimè illis pœ-
næ infligantur: nihilominus intelligimus huiuscemodi dia-
bolicas

bolicas impietates, & abominationes nondum à nostro Episcopatu planè exulare. Proinde districte mandamus, vt contra quoscunquæ maleficos, striges, incantatores, necromantas, diuinos, & id genus sacrilegos impostores, ligaturis, characteribus, incognitis figuris, imaginibus, verbis ignotis, dæmonum inuocationibus, adorationibus, sacramentorum, aut sacramentalium abusu, & profanatione, aut quolibet alio modo superstitioso, de futuris contingentibus inuestigantes, thesauros, & res perditas simili modo inquirentes, pluuias, siccitates, tempestates procurantes, maleficia inducentes, aut etiam maleficio soluentes, aut quomodolibet superstitiosa, vana, perniciosa, vt præfertur, attentantes, necnon illos de his, & similibus consulentes, illis fauentes, & cooperantes seuerè secundum factorum Canonum præscripta, & Summorum Pontificum Constitutiones, pro modo culpæ, etiam tanquam contra suspectos de hæresi, aut apostasia à fide, procedatur.

Contra maleficos procedendum.

Moneantq; Parochi, fideles omnes, sub pœna excommunicationis, vt si tales nouerint, illos Nobis, aut Vicario nostro denuncient.

Malefici denunciandi.

Et quia plerunque contingit, aliquos animi simplicitate in hæc delabi, non attendentes delicti grauitatem; iniungimus Parochis, & Curatis, necnon verbi Dei concionatoribus, ac Confessoribus, vt fideli populo etiã in casu amissionis rerum suarum, accessum ad diuinatores prohibeant, sæpeq; in mentē reducant, quàm Deo abominabile sit hoc delictum, quod cum manifesta, aut certè occulta dæmonum societate coniunctum, illaqueatas animas tenebrarum potestati mancipat. Ac propterea moneant eos, vt non solum grauiiores, & atrociiores species superstitiosarum impietatum, sed etiam illas euitent, quæ leuiiores, & vanæ videntur: cum ubiq; sese his inimicus dæmon sua operatione, ad fallendas, & in præceps trahendas animas, immisceat. Si verò moniti non resipuerint, tunc Nobis, aut Vicario

Accessus ad diuinatores prohibendus.

*Maleficia
lia instrumē
ta Vic. exhibi
benda,*

caro nostro sine mora eos indicare teneantur.
Si cui Parocho, aut Curato, vel Confessario instrumēta, scri-
pta, aut alia ad huiuscemodi artium diabolicarum exerci-
tium facta à poenitentibus, aut alijs exhibita fuerint, ea
quamprimum Vicario nostro Generali tradant.

DE PRÆDICATIONE
Verbi Dei. Cap. 6.

*Curati ver-
bū Dei præ-
dicent.*

*Sermo cap-
tui auditorū
accommodan-
dus.*

*Juxta sensū
Ecclesie præ-
dicandum.*

*Necessaria
ad salutem
explicanda.
Conc. Trid.
sess. 3 c. 2. de
refor.
Sess. 24. c.
4. de refor.*

Quoniam ad culturā agri dominici, ipsi verbo Dei inest
vis incomparabilis, admonemus curam animarum exer-
centes, vt præcipuam officij sui, ac solitudinis par-
tem positam esse meminerint in eiusdem verbi prædicatio-
ne, ex qua vt populus ipsi commissus maiorem fructum ca-
piat, eos in Domino hortamur, vt sermonem suum captui
eiusdem populi accommodent, præcipuè huc respicientes,
vt fidei Christianæ rudimenta, & salutis monita tradentes,
pietatis, & religionis documēta fidelium animis, Deo coo-
perante, imprimant: ac proinde in Dei verbo meditentur
die ac nocte, scientes omnem scripturam diuinitus inspira-
tam vtilem esse ad docendum; & verbum Dei esse malleū
conterentem petras; & sæpè in simplicitate suscipi a pusil-
lis: & paruulis tremantibus sermones eius.

In exponendo verò sacro Euangelio, & verbo Dei annuncian-
do, nullibi ab intelligentia Sanctæ matris Ecclesie defle-
ctant, vnanimem sanctorum Patrum eiusdē Ecclesie Do-
ctorum interpretationem, & sententiam, sine hæsitacione
sequentes: atque hac salutari doctrina innixi, dominicis, &
festiuis diebus, quando populus maiore frequentia ad Ec-
clesias confluit, ea præcipuè explicabunt, quæ omnes scire
necessarium est ad salutem.

Tum verò diligenter meditentur, quæ sacrum Conc. Triden.
fidelibus à Parochis, diuersis occasionebus potissimū expo-
ni, & doceri mandat. Quare Catechismum Romanum,
&

9
Et ex modernis illos auctores, qui omissis superfluis quaestionibus, ea tractant, quae fideli populo his temporibus pro-
recta fidei, et pietatis instructione sunt proponenda, assiduè perlegant.

Maximè verò curabunt, vt populus intelligat grauitatem delictorum, eorum praecipuè, quae frequentius in ipsorum Parochijs committuntur, ea denique saepius inculcabunt, quae ad vitam piè, et Christianè instituendam requiruntur. In fine autem sermonis semper vulgari lingua orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, et Decem praecipua subiungant.

Populo quae inculcanda.

Prædicatione quo sine terminanda.

Obscuras, ac indeterminatas quaestiones, audientium captum excedentes, quae ad pietatem parum, vel nihil faciunt, omittant.

Quae omittenda.

Apocrypha, vana, fabulosa, et Euangelicæ prædicationis grauitate indigna, euitent.

Quae vitanda.

Hæreticorum opiniones, et argumenta è suggestu non referant, nisi quando id necessitas postulat: atque tunc ita sine instructi, vt dilucidis, et claris responsionibus ea diluere valeant; ne vllus in mentibus audientium scrupulus hæreat.

Amarulentias, aut inconcinnum rigorem, quo auditores non ædificantur, fugiant: vbi verò verborum acrimoniam res ipsa postulat, sit sermo sale conditus, et spirans caritatem; seueritas pungat, et dirigat; percutiat, et sanet.

In summa, hoc tantum munus ea caritate, prudentia, et assiduitate exequantur, quam fidelis populi instructio, et ad salutem per mandatorum Dei obseruantiam, directio postulabunt, sciantque ad id efficiendum, magnum pondus accessurum esse, si vitæ innocentia, integritateq; ministeriū verbi commendetur. Quòd si Parochi huic ipsorum Diuini verbi prædicandi officio non satisfecerint, contra eos seuerè procedemus; et ad illa remedia deueniemus; quibus ipsorum negligentia, ac defectus suppleantur, iuxta Trid. Conc. præscriptum sess. 5. c. 2. de refor. et sess. 24. c. 4.

7. parochorum innocentia magnum pondus est.

DE

DE DOCTRINA CHRISTIANA.

Cap. 7.

*Paruuli in
fide Christia
na erudiendi.*

VT teneræ ætatis animis fidei & religionis, vnde vniuersæ vitæ piè instituendæ ratio pendet, rudimenta instillentur; omnes Rectores, Capellanos, & alias personas Ecclesiasticas hortamur, & in Domino ijs iniungimus, vt huic tam necessario operi diligenter inuigilent; paruulos, & quoscunque alios rudimentorum fidei ignaros; Dominicis, & Festiuis diebus in Ecclesijs congregent, ac contenta in libello sub nostro nomine, ea de re edito, studiosè iisdem prælegant, & interpretentur.

Quod vt maiore cum fructu præstare possint; parentibus, tutoribus, ac patribus familiâs seriò mandamus, vt filios suos, & alios sibi subiectos ad saluberrimum hoc exercitium mittere non prætermittant.

DE PRÆDICATORIBVS

extraordinarijs examinandis.

Cap. 8.

QVia sæpe vsu venit, vt diuersorum ordinum Prædicatores, quadragesimali tempore ad villas, & Parochias per Diocesim nostram destinantur, admodum exiguo populorum fructu, dum vel nimium iuuenes mittuntur, vel in ijs quæ ad veram pietatem tradendam spectant, parum instructi.

*Prædicatores
quales
destinandi.*

Ideo præcipimus, & ordinamus, vt Vicarius noster, & qui ad hoc deputati sunt, iuxta locorum necessitatem, & qualitatem personarû illos dirigant; & si quos nouerint aliâs scandalosè se gessisse; vel non illa esse eruditione, & prudentia, vt prædicandi munus decenter exequi possint, tales nõ admittant; neq; eis literas, aut patentes concedant, sine quibus à nullo Parocho nostræ Diæcesis quemq; religiosû volumus ad munus prædicandi extra regulares Ecclesias admitti.

Qui

Qui verò ad prædicandi munus per Dioecesim destinabuntur, serìo à Vicario nostro admoneantur, vt tã Parochos, quàm populos, ad quos mittuntur, paternâ beneuolentiâ, & pietate prosequentes, munus suum cum caritate, & prudentiâ exequantur. Illa missa faciant, quæ rudis populi intelligentiam excedunt. Verum cognito ex Parochis, & probis viris statu, & conditione populi, ad eius se captum accomodent; de Christianis virtutibus, & oppositis vitijs, prout necessitas exiget, ita tractent, vt ad salutaria auditores dirigant, & ab illis peccatis, & vitijs, ad quæ procliuiiores nouerint, auocent.

*Ad captum
populi prædi-
candum.*

Et quia admissi ad concionandi munus, etiam ad confessiones audiendas approbantur, volumus, vt illis districtè inhibeatur, ne sese in casibus Episcopo, ne dum Summo Pontifici Romano referuatis, ingerant. Et si quem ex rationabili causa à proprio Parocho absolutionem non impetrare cognouerint, talem neq; ipsi absoluant. Venientes ab alijs Parochijs sine ipsorum Parochorum licentiâ, omnino non absoluant, sub pœna suspensionis ab officio prædicandi, & confessiones audiendi in nostra Dioecesi, & alijs ad arbitrium nostrum, vel vicarij nostri.

*A Parocho
non absolu-
tū neq; con-
cionator ab-
soluat.*

Moneantur, vt tam in concionibus, quàm in confessionibus salutari cum rigore tractent casus vsurarios, & illicitos, & quæ in præsentî Synodo statuta sunt, atque in admonitionibus ad Parochos, & Curatos editis continentur; diligenter obseruentur; tum etiam edicta, quibus damnatorum contractuum species proponi curabimus; attentè meditentur.

*Vsurarij, &
illiciti cõtra
Ets insectã-
di.*

Si quis autem ex istis concionatoribus (quod absit) in concionibus, vel alias se scandalosè gesserit, id Nobis à Parochis indicari volumus, vt contra eos iuxta dispositionem sacri Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. de refor. procedi possit.

*Scandalosos
concionato-
res, Parochi
denuncient.*

DE SACRAMENTIS

in genere. Cap. 9.

Seff. 7.

Quia Fidelis populi sanctificationem, & iustitiam Sacramenta Ecclesiæ regulariter operantur, augent, & amissam reparant; Parochi docebunt iuxta sacri Conc. Trid. præscriptum, hæc ipsa Sacramenta à Christo Domino Nostro, ad lapsæ per peccatum naturæ reparationem, instituta, Diuinæ gratiæ esse instrumenta, quibus inexhausta virtus passionis, & mortis eius dignè suscipientibus applicatur.

Seff. 24. e. 7.

*Sacramenti
administran
di vis expli
canda.*

In administrandis verò Sacramentis, volumus per Parochos, & animarum curam gerentes. exactè eum modum, & cæremonias obseruari, quæ tum è Sacris Canonibus per Oecumen. Conc. Trid. tum in Rituali nostro præscribuntur: in primis diligenter obseruando, vt ante cuiusque Sacramenti administrationem, breuiter lingua vernacula ad captum ipsorum suscipientium, explicetur vis, & vsus ipsius Sacramenti.

*Omnis auaritia species
fugienda.*

Fugiant verò in administratione Sacramentorum, omnem speciem auaritiæ; neque quicquam ex pacto, vel conuentione exigant, sed Sacramenta ipsa bene dispositis, absque dilatione pro loco, tempore, & necessitatis exigentia, piè, & promptè administrent iuxta Ecclesiæ institutum.

Post ipsa verò Sacramenta administrata, non prohibentur recognitionem ex consuetudine debitam exigere, iuxta cap. ad Apostolicam, de Simon. In quo tamen caueant, ne offendiculum, aut scandalum præbeant.

DE SACRAMENTO

Baptismi. Cap. 10.

Doceatur populus, natura filios iræ per Baptismum regenerari in filios, & hæredes vitæ æternæ; qui cum propterea

ica

rea differri minimè debeat, statuimus natum infantem quamprimum, vel ad summum intra octiduum ad Ecclesiam esse deferendum, & baptizandum.

Baptismus accelerandus.

Parochus autem antequàm ad baptizandi actum deueniat, diligenter inquirat, an infans ob aliquod periculum fuerit baptizatus, & si repertus fuerit ritè esse baptizatus, eo casu, ne sub conditione quidem amplius baptizet, sed tantùm imposito nomine infanti, consuetas preces, sacram vnctionem, atque alia adhiberi solita, iuxta ipsum Rituale adiungat.

Et quia experientia doceat, aliquando constare vix posse, an à laicis baptizatus, baptismum verè susceperit. Ideo ad mendandum in hoc Sacramento tam periculosè incertitudini, Parochus quomodolibet baptizatum, vbi probabiliter de baptismi validitate dubitat, baptizet iuxta modum præscriptum in Rituali.

Sub conditione quòdò Baptizandus.

Doceant etiam Parochi diligenter formam, & materiam huius Sacramenti, admoneantq; omnes, viros iuxta, ac mulieres, ne facilè moueantur ad baptizandum infantem: sed tunc tantùm, quandò probabiliter periculum mortis timeatur, nec copia est præsentis Sacerdotis, aut alterius Sacris initiati: & tunc adhibita aqua naturali, & simplice, accuratè vtantur integra forma. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Verba ipsa formalia semel tantùm proferendo.

Baptismi formam oēs doceri debent.

Moneant præterea Parochi infantum parentes, vt baptizandis sanctorum potissimùm nomina imponi curent, in quorum tunc sortem vocantur.

Sanctorum nomina baptizandis imponenda.

Ad leuandos de sacro fonte infantes sit tantùm vnus compater, aut vna commater, vel ad summum vnus & vna: Neq; admittantur publicè criminosi, hæretici, aut excommunicati, imò neq; illi, qui absque legitimo impedimento offerint semel saltem in anno tempore ab Ecclesia constituto, peccata sua confiteri, & Sacram Eucharistiam sumere.

patrini quot & quales nō admittendi.

Item

- Item moneri volumus cōmpatres, & commatres de spirituali cognatione, quæ in susceptione contrahitur, ac illius impedimento, iuxta Conc. Trid. declarationem, sess. 24. cap. 2.
- Impuberes patrini non admittendi.* Statuimus etiam ut compatres, & commatres, non impuberes deligantur; ne videatur infans infantem offerre, ac sponso rem se Deo pro alio constituere, qui quod promittit, non intelligat.
- In tēplo baptizandum.* Insuper improbamus illorum factum, qui citra casum necessitatis ambitiosè curant, suos infantes in domibus priuatim baptizari, posthabito templo Domini.
- Pompæ vitandæ in baptizandis.* Et cum baptizandi renuncient diabolo, & pompis eius; fideles admoneantur, ut filios regenerandos offerant cum deuotionis affectu, eas pompas deuitantes, quæ iactantiam, & ostentationem præferunt.
- Liber baptizatorum.* Habeant insuper Parochi librum bene ligatum, & qui possit conseruari, & cum necessitas postulat, ad manus etiam post longum tempus haberi, in quo annotent nomen baptizati, patris, matris, & susceptorum, diem quoque, mensem, & annum: tum etiam si infans illegitimus, aut ex incerto patre natus est.

Reliqua ad Sacramentum hoc ritè administrandum pertinentia, ex Catechismo Romano, & Rituali nostro petantur.

D E S A C R A M E N T O

Confirmationis. Cap. II.

- Confirmationis effectus populo inculcandus.* **P**er baptismum repati, Sacramento Confirmationis augentur in gratia, & perfectum animi robur accipiunt, ac ad luctam contra Diabolum, Mundum, & Carnem arman- tur, quò stabiles in fidei susceptæ confessione, perfectos se Christi milites exhibeant; quod à Parochis populo Dei diligenter inculcari volumus.
- Adulti confirmandi cōfiteantur.* Moneant pariter Sacramentum hoc summa reuerentia, deuotione, humilitate, ac omni puritate, præuia in adultis

con-

confessione, suscipiendum esse. Nulli minori septennio præbeatur.

Parochi priusquam sacrum Chrisma sit administrandum, doceant confirmandos de huius Sacramenti institutione, materia, effectu, & Ministro, iuxta illa, quæ in Catechismo ad Parochos traduntur. Quod etiam Episcopus, huius Sacramenti minister ordinarius, de more præstare solet.

Teneant Parochi librum, in quo nomina Confirmatorum, & *Libro confirmatorum.* Compatrium describantur, vi de baptizatis iniungitur.

Admoneantur præterea susceptores, & suscepti, de spiritali cognatione, quam contrahunt; & de onere, ac obligatione doctrinam Christianam confirmatos docendi.

Decet etiam ne mulieres adultos, neque viri adultas, teneant; *Confirmandum offerre qui prohibentur.* sed in vtrisque seruetur sexus conformitas; & ne iunior seniore offerat, atque in vniuersum, qui non fuerit confirmatus, & eo anno non fuerit sua peccata confessus, & Eucharistiam non sumpserit, qui orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, & Decem præcepta non calleat; item publicè criminofus, hæreticus, aut aliàs excommunicatus: Hi, inquam, nullo pacto confirmandum offerre præsumat. Pater, & Mater, filium, aut filiam non offerant. Denique offerentes quicumque, nullis armis instructi accedant.

DE SACERDOTIBVS AD SACRVM

Chrisma conficiendum mittendis.

Cap. 12.

NE propter defectum clericorum, qui in die Cœnæ Domini ad sancti Chrysmatis confectionem necessariò requiruntur, aliquod scandalum oriatur; Prædecessorum nostrorum Decreto inhærentes, mandamus, vt in illam diem per Rectores Ecclesiarum parochialium, & alios ex infra scriptis sex Decanatibus, & alijs Ecclesijs nostræ Diœcesis

sis, mittantur Sacerdotes vigintiquatuor; videlicet ex Præ-
 positura Sancti Michaelis ad Athesim, mittatur Sacerdos
 vnus: Ex Decanatu ad longum Athesim, quinque: Ex
 Decanatu Bulzani duo: Ex Decanatu Vallium Annaniæ
 & Solis quinque: Ex Decanatu Iudicariarum, quinque:
 Ex Clero Archi vnus: Ex Decanatu Ripano, vnus: Ex
 Decanatu Vallis Lagarinæ, quatuor. (Cura autem, &
 munus deputandi eos, qui quotannis mittendi sunt, De-
 canis Ruralibus incumbat.) Qui quidem Sacerdotes ho-
 ra congrua, sub pulsu campanæ magnæ, vt moris est, præ-
 stò adsint in Ecclesia Cathedrali, cum alijs officium pera-
 cturi. Et eo finito, ac chrismate consecratò, teneantur pro
 omnibus illis, à quibus missi sunt, secum Chrisma defer-
 re, districtè prohibentes ne ab illis, aut alijs nostræ Dice-
 cesis Sacerdotibus, & Curatis ad Chrisma recipiendum lai-
 cus vllus mittatur, neque Sacrista vlli laico illud deferen-
 dum dare præsumat. Contrafacientes pœna decem libra-
 rum mulcentur, applicanda eorum Parochiali Ecclesiæ.
 Quòd si forrè contingat Tridenti Chrisma non confici; tunc
 ipsi Decani foranei pro tempore prouidebunt, vt Triden-
 to deferatur; & classes singulæ prædictorum Decanatum
 mittant Sacerdotem ad suum Decanum, à quo Chrisma
 accipiat pro sua classe: Contribuendo ipsi Decano libras
 singulas in singulos suæ classis Plebanos, pro sumptibus in
 deferendo factis.

*Lai-
 cus nul-
 lus ad Chri-
 sma deferen-
 dum mitta-
 tur.*

DE SACRAMENTO

Eucharistia. Cap. 13.

DE sacro hoc admirabili, & tremendo mysterio, vix pau-
 cis dici possunt, quæ populo fideli à Parochis sunt iucul-
 canda, vt condecenter sese præparet ad fruendum mysti-
 co hoc Angelorum cibo, quo mens omnium spiritualium
 Charismatum abundantia impinguatur. Hortentur ergo
 ante

ante omnia, Plebem Parochi, vt prætia diligenti discuffio-
ne propriæ conscientiæ, & per integram, & fructuosam pæ-
nitentiam, cum timore, & tremore accedant ad tanti Re-
gis mensam.

Doccant item maximè fidelibus expedire, frequenter coele- *Fideles fre-*
sti hoc dono frui, præsertim in maioribus festiuitatibus. . . *quentur san-*

Quadragesimali verò tempore, diebus Dominicis, & ante *ctam com-*
hebdomadam sanctam, sæpius omnes moneant vtriusque *munionem.*
sexus fideles, in legitima ætate constitutos, vt sese præpa-
rent per Sacramentalem confessionem, ad sumendum tem-
pore Paschali Sacram Eucharistiam. Quòd si quis sanctæ
mattis Ecclesiæ præcepto in hoc non paruerit, semel, aut
iterum infra octauam Paschæ admoneatur: si ne tum qui-
dem euigilauerit, Parochus, vel Curatus eius nomen ad
Nos, vel Vicarium nostrum generalem quàmprimùm
deferat.

In illis Ecclesijs, in quibus animarum cura exercetur, tam in *Eucharistia*
Ciuitate, quàm extra per Diœcesim, asseruetur Euchari- *pro infirmis,*

stia in vase argenteo intrinsecus deaurato, super Altari ma-
iore, in Tabernaculo, quoad fieri potest, ornatissimo;
Lampasq; coram eo perpetuò luceat; & quum ad ægrotos
defertur Sacramentum hoc, euocetur populus campanæ
sono, & præsertim societates, si quæ sunt: Sacerdos de-
uotè, & reuerenter psallendo illud deferat, Cotta, Stola,
& Pluuiiali indutus: adsint item cerei, & umbella. Pluuiale
tamen, & umbella alicubi per Diœcesim, ex causa omitti
possunt.

Processio quæ singulis annis in festiuitate corporis Christi fit, *Processio*
celebretur deuotè, & reuerenter: adsit per vias, & congruis *Corporis*
locis ornatus, quàm fieri potest decentissimus. Nil expo- *Christi.*

natur, agatur, vel representetur, quod risum, seu irreue-
rentiam moueat, aut profanam sapiat vanitatem; nec tor-
menta, aut bombardæ in ipsa processione displodantur.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

Cap. 14.

Quoniam verò his tēporibus exulceratissimis hostes Ecclesiæ nihil acrius impugnant, quam sacrificium Missæ; Parochi, & alij curam animarum gerentes diligenter meditentur, quæ de Sanctissimo hoc sacrificio Oecumenicum Trident. Conc. statuit, quidque doceri de eodem potest: circa quod etiam Catechismum Romanum consulant, fideles populos crebrò admonendo, vt tremenda hæc mysteria piè venerentur, illorum vim, fructumq; ineffabilem, quantum quidem fieri potest, & intelligere studeant, & ardenti animi desiderio ad illum anhelent.

Tum verò diligenter attendatur Decretum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ sess. 22. quibus adiungenda est diligens lectio, & cognitio Rubricæ ipsius Missalis reformatæ.

Sacerdos celebraturus, si conscius sibi fuerit peccati mortalis, sacramentaliter confiteatur, iuxta Decretum Conc. Trident. sess. 13. cap. 7. incip. si non decet.

Sacerdos frequenter confiteatur.

Nouerint etiam Sacerdotes maximè decere, vt qui frequentius, vel ex deuotione, vel officio celebrant, singulis hebdomadibus sacramentaliter confiteantur.

Festis diebus Ecclesia propria non deseratur sine Missa.

Nullus Sacerdos, vt aliam Ecclesiam honoret, propriam deserat sine sacrificio Missæ diebus Dominicis, aut alijs festiuitatibus, quibus ex præcepto Ecclesiæ populus Missæ sacrificio interesse debet, nisi Ecclesia, quam honorare intendit, sit vicina, & ad illam populus suæ Ecclesiæ tunc confluere soleat.

Missæ Nonnulla.

Nullus Sacerdos Secularis audeat primam Missam celebrare sine nostro, aut Vicarij nostri consensu: quo obtento, iuxta Decretum de obseru. & euit. in celebrat. Missi omnino abstineat ab omni illiberali elemosynarum exactione, quæ eum à sordido quæstu non absit, pari modo fugiēda est in omni celebratione Missarum.

Musici,

Musici & Organistæ à cantu lasciuo, à profanis carminibus ad choreas accommodatis, in Ecclesia abstineant.

Statuimus præterea, & ordinamus, vt Missas debitas quilibet Sacerdos, aut Beneficiatus per se, vel per alium idoneum, *Missæ debita celebranda.* persoluat suis Altaribus, & Capellis iuxta eorum fundationes.

Idemq; in Ecclesijs, vbi diebus Dominicis, & alijs solennitatibus Missæ Sacrum, & Vesperæ decantari solent, in posterum diligenter seruetur.

Volumus etiam, vt iuxta Trid. Conc. Decretum, fidelium vi- *Sess. 23. de erec. de pur. ad finem.* uorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliq; pietatis opera, quæ pro defunctis fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ institutum piè, & deuotè fiant, ipsiq; Rectores, Parochi, & Beneficiati fideliter, *Missæ pro defunctis.* & diligenter iuxta testatorum fundationes, ea præstent, & persoluant.

Præterea populus moneatur, vt diebus saltem Dominicis, & maioribus festis, ad proprias parochias accedat ad audiendum verbum Dei. Ipsi autem Parochi, & Curati infra Missarum solennia ex ijs, quæ in Missa leguntur aliquid *Populus ad proprias parochias accedat.* exponant, atque inter cætera, ipsius Missæ mysterium aliquod declarent.

Damnanda verò est illorum irreuerentiã, qui Dominicis, alijsq; festis diebus, quibus ex sanctæ matris Ecclesiæ præcepto in suis Ecclesijs Missam integram audire cum teneantur, nihilominus temerè de templo ante Missam finitam, & Sacerdotis benedictionem recedunt; & pariter illorum; qui dum Missa celebratur, & diuinum verbum prædicatur, fabulis, & nugis in cœmeterio tempus extrahunt, plerunq; *Ante missam finitam non recedendum.* secularia tractantes, malo fidelium exemplo, & contra sacerorum Canonum sanctiones. Cui malo Nos opportunè *Missæ & prædicationis tempore, non est in cœmeterio tricandum.* providere cupientes, statuimus, vt Parochi: & Curati omnes aliquando per annum in Ecclesijs publicent, Canonem antiquum, capit. Missas, distinet. 1. de consecrat. Cuius

Canon pu-
blicari

Nota.

Insueta ar-
ma in Ec-
clesias nō fe-
renda.

tenor est. Missas die Dominica secularibus totas audire, speciali ordine præcipimus, ita ut ante benedictionem Sacerdotis egredi populus non præsumat: quod si fecerint; ab Episcopo publicè confundantur.

Qui igitur admoniti in prædictis contrafecerint, subiaceant, præfatorum canonum pœnis; atq; insuper multam incurrant librarum duarum per Syndicos exigendarum, & Parochiali Ecclesiæ, vel alij pio vsui ad arbitrium Parochi applicandarum; quibus etiam pro ipso labore exigendi dentur quaterni cruciferi ex huiusmodi multa.

Moneant Parochi, & Rectorus, ingredientes Ecclesias, ut omnino bombardas, hastas, & alia arma insueta deponant; qui si non obedierint, tanquam contumaces Nobis, vel Vicario nostro deferantur.

Si verò scandala, vel pericula ab huiusmodi contumacibus verisimiliter oritura timeantur, Sacerdotes etiam à celebrando abstineant.

DE ARA PORTATILI.

Cap. 15.

In super omnibus & singulis Sacerdotibus sub pœna excommunicationis, & Marcharum quinque prohibemus, ne in nostra Diœcesi super Ara portatili, ac requisitionem cuiusquam celebrare præsumant, sine speciali nostra licentia, in scriptis habita; & non nisi in dedicato ad hoc oratorio a Nobis, vel Vicario nostro, visitando.

In visitationibus etiam Altaria portatilia perquirantur: & quæ non ampla, & commoda reperta fuerint, tollantur.

De cætero vero lapis consecrandus pro Altari portatili sit longitudinis vnus saltem palmi cum dimidio, & latitudinis vnus palmi, ita ut commodè calicem cum hostia capiat.

DE

DE ALTARIUM ORNATV,

15

Imaginibus, & cultu reliquiarum

Sanctorum. Cap. 16.

Alteria decenti ornatu, quantum fieri potest, exulta,
& nitida sint, & ante omnia salutiferæ Crucis signo con-
decorata, ac pari studio Ecclesiæ ipsæ, sicut decet domum
Dei, ab omni situ, & squalore vindicentur, puræque, ac
mundæ conferuentur.

Si quæ fuerint in Ecclesijs imagines vetustate, aut aliâs inde-
cora, & offensionem præbentes, eæ debito modo tollantur.

*Imagines in-
decora.*

Ne verò in cultu reliquiarum Sanctorum, quæ in aliquibus
diocesis nostræ Ecclesijs reconditæ reperiuntur, abusus vl-
lus oriatur, vel minus decenter custodiantur: mandamus
illas per Sacerdotes, quorum curæ sub inventario authen-
tico, committantur, diligenter & honorificè in loco sacro,
& sub diligenti clauium custodia in capsulis, vel pyxidibus,
ne à manu laica contrectentur, conseruari, & non nisi om-
ni cum reuerentia ostendi; in visitationibus verò ordinarijs,
cas diligenter recenserì volumus.

*Cap. 2. de re-
liq. & vener.*

*Sanct. c. cor-
pora, de con-
secr. dist. 1.*

*Reliquiæ SS.
in visitationi-
bus recense-
nda.*

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

Cap. 17.

Cum Sacramento poenitentia, lapsis post baptismum, be-
neficium mortis Christi applicetur, alia tamen ratione,
quàm in baptismo: Parochi, & alij curam animarum exer-
centes, sæpius per annum, præcipuè verò tempore Quadra-
gesimæ diligenter populo explicabunt saluberrimi huius,
& maximè necessarij Sacramenti virtutem, & efficaciam.

*Parochi sæ-
pe de confes-
sione tra-
ctent.*

In primis verò docebunt, quid ab illis, qui à suscepta semel gra-
tia excidentibus, peccatorum sordibus Spiritum sanctum con-
tristauerunt, requiratur. Quod vt efficacius præstare possint
Parochi, habeant in promptu sacri Conc. Trid. De sacra-

B 3 mento

DE

mento penitentiae, & iustificatione impij doctrinam, meditentur etiam diligenter, quae in Catechismo ad Parochos de his traduntur. Quibus omnibus adhibeant probatiores summas, illos auctores, qui dilucidè, piè, & eruditè de Sacramento poenitentiae, eiusq; partibus tractant: illud praecipuè intendentes, vt cum timore, & tremore discant fideles recogitare dies suos in amaritudine animae suae; quo excitati Dei miserantis auxilio, per veram contritionem, integram confessionem (qua distinctè, & sigillatim peccata sua enumerent, & in specie recenseant) & operis satisfactionem, possint peruenire ad eam gratiam, quae ex Dei institutione, sancto hoc sacramento administratur.

Cap. de penit. & rem. pulican. Quapropter primis statim diebus Quadragesimae publicabunt capitulum: Omnis vtriusque sexus, &c. populumq; monebunt, vt tempestiuè se praeparet ad confessionem.

Casus referuati. Habeant casus Episcopo referuatos: item Bullam in Coena Domini, vt si qui eos adeunt, huiusmodi casibus irretiti, sciant eos cum caritate, & opportunis monitionibus, consilio etiam, & auxilio, ad illos dirigere, qui facultatem habent tales absoluendi; in quo magna circumspectione curabunt, ne alijs innotescat, tales referuatis casibus esse illaqueatos.

Confitendi alteri a parochio licentia quomodo cedenda. Si qui rationabili causa petunt à proprijs Parochis licentiam alteri sacerdoti confitendi, ea non grauati concedatur: ita tamen vt probato sacerdoti confiteatur, ab eoq; fidem habeant in scriptis de confessione facta.

à proprio parochio non absoluitur quando nec ab alio sacerdote sit absoluitur. Et quia nonnunquam contingit, aliquos à proprio Parochio absolutionem Sacramentalem non obtinere, si causae negatae absolutionis sunt manifestae, puta contractuum damnatorum, vel concubinatorum, vel quæuis alia Canonica; tunc nullus alius sacerdos secularis, aut regularis tales absoluat, ne sub praetextu quidem Iubilei, quantumuis ampli: cum nullae facultates illis suffragentur, qui absque debita satisfactione praetendunt informi confessione effugere poenas

cap. omnis vtriusque sexus.

Et quia difficillimum est delicta intelligere; & pœnitentium animos, tot, & tam diuersis peccatorum inuolucris implicitos fructuosè tractare, confessarij ad audiendas confessiones approbati, diligenter, & attentè considerabunt casus difficiliore, vt sunt qui ab vsurarijs, & alijs illicitis, & iniuris contractibus, item à materia restitutionum, censurarum Ecclesiasticarum, & similibus pendent: quos si de sua pœnitia, & scientia diffidentes, euoluere non poterunt, alios pœnitiores & magis expertos consulant.

In casib. difficilioribus pœnitiores cōsulendi.

Quapropter iniungimus etiam Decanis foraneis, vt aliquando per annum sacerdotes congregent, & si quid obscurum, aut difficile occurreret circa casus conscientie, inter se conferant, & si necessarium videbitur, ad Nos, vel Vicarium nostrum generalem referant.

Decani alidō quādo sacerdotēs congregent.

Et quia Sacerdotes vice Dei Saluatoris nostri, hoc fori conscientie iudicium exercent; meminerint sibi ineuitabilem impositam esse necessitatem, vt vitæ, & morum integritate, muneri tam sublimi respondeant: proinde in primis Dei auxilio sese exhibeant, vt ministros Christi, in patientia, & charitate.

Fori cōscientie iudicium Diuinum.

In audiendis confessionibus eam adhibeant grauitatem, quæ Diuinum hoc Tribunal decet.

Non nisi in Ecclesia confessiones audiant, exceptis casibus necessitatis. Sint induti Cotta, & Stola, sedentesq; audiant confitentes.

Confessiones in Ecclesia audiendæ.

Mulieres tantummodo clara luce (nisi grauis causa excuset) audiant, idq; in loco patente, & in sedibus confessionali- bus ad hoc deputatis.

Mulieres quō audiendæ.

Et quia experientia docet, multos salubriùs confiteri, si animi eorum appositè, & cum caritate tractentur; ideo secundum necessitatem locorum, temporum, & personarum confessarij aduertant ad ea peccata, quibus confitentes magis obnoxios conspiciunt, ac quanta possunt diligentia, pru-

dentia, & charitate, nunc mansuetudine, & commiseratione, nunc etiam (si id necessitas postulabit) salutari cum rigore, quærant animarum lucrum, & pœnitentium salutē. Proinde curabunt, vt ipsi pœnitentes sinceram eorum erga se charitatem agnoscentes, vulnera animarum, & angustias conscientiaē liberiùs, & fideiùs detegant.

Et quia non desunt, qui arbitrentur se satisfacere præcepto, & necessitati Sacramentalis confessionis, per quandam generalem confessionem; Parochi & concionatores, vbi id maximè necessitas postulat, monebunt tales de integræ confessionis partibus, tum præcipuè de ipsa peccatorum, & circumstantiarum eorūdem necessaria enumeratione: ac propterea Parochi non admittant pœnitentes cateruatim; videantq; vt tanta distantia à confitente cæteri absint, vt quæ dicuntur tam à pœnitente, quàm Sacerdote, à circumstantibus audiri non possint. Et populum suum moneant, vt tempestiuè ad confitendum accedant, nec ad vltimos Quadragesimæ dies differant.

Non raro etiam contingit, vt aduersa valetudine laborantes, maiorem curam gerant corporis, atque externorum bonorum, quàm ipsius animæ. Vt igitur eorundem imbecillitati consulatur, seriò monendos esse duximus medicinae professores, vt cum primum ad ægrotos vocati fuerint, omni studio eos inducere nitantur, ne animæ minus quàm corporis salutem quærant: quod futurum est peccatorum sincera confessione, & Eucharistiaē sumptione: Nam & hæc ad sanitatem corporalem recuperandam, via est valde expedita. Quod quidē si infirmi facere negligant; Nos inhærentes constitutioni fol. rec. Pij. V. quæ incipit; Supra gregem Dominicum, &c. omnibus, & singulis Medicis nostræ Dioecesis mandamus, vt post secundum diem, (nisi confesarius ægrotto ex rationabili causa, longius ad confitendum spatium concesserit) infirmum amplius non visitent, donec peccata sua sit confessus, & sacram Eucharistiam sumpserit.

Alio-

*Pœnitentes
nō caterua-
zim admit-
tendi.*

*Confitendum
tempestiuè.*

*Medici cor-
porales diri-
gāt ægrotos
ad medicos
spirituales.*

Bulla pij V.

17
Alioquin pœnas in supradicta Bulla contentas, ipso facto
Medici ipsi incurrant.

Veramus autem sub interminatione Diuini Iudicij, ne vllus
Sacerdos tam regularis, quàm secularis, terminos paro- *Parochiarũ*
chiarum, qui à maioribus nostris, aut à Nobis sunt consti- *termini non*
tuti, transgredi (sola necessitatis causa excepta) & alienæ *transgredien*
curæ subiectos, ad confessionem admittere, aut alia Sacra- *di.*
menta administrare præsumat, nisi desuper proprij Páro- *Conc. Trid.*
chi petita licentia. *sess. 14 ca. 7.*

DE EXAMINE EORVM QVI AD

audiendas confessiones deputantur.

Cap. 18.

Concilium Trid. sess. 23. cap. 15. prohibet, ne vllus Sacer-
dos etiam regularis possit Secularium, ne Sacerdotum
quidem confessionem, audire, nec ad id idoneus reputari,
nisi aut Parochialem Ecclesiam regat, aut ab Episcopo per
examen (si illi videbitur esse necessarium) aut aliàs ido-
neus iudicetur, & approbationem, quæ gratis danda est,
obtinuerit. Extat præterea constitutio Pij Quinti anno
M D L X X I. edita, quæ incipit: Romani Pontificis
prouidentia &c. qua declarat loco citato Concilij, com-
prehendi etiam Regulares mendicantes, & consequenter
iubet, omnes hoc Episcoporum examen subire.

Pij V. cõstitio:

Quo circa Nos etiam grauibus scandalis, quæ ex illorum aut
ignorantia, aut negligentia oriuntur, qui sese audiendis
confessionibus ingerunt, occurrere volentes: Statuimus, *Sacerdos nul*
& veramus, sub pœna excommunicationis, ne vllus Sa- *lus nisi ab*
cerdos tam secularis, quàm regularis beneficium curatum *ordinario ap*
non obtinens, audiendis confessionibus sese immisceat, nisi *probatus cõ*
prius à Nobis, vel Vicario nostro fuerit approbatus. *fessiones au-*

Et vt fructuosè hæc audiendarum confessionum facultas ijs
tantum impertiatur, qui possint debito modo animarum

diat.

B 5 lan-

languoribus, salutaris poenitentiae medicamentis succurrere; admonemus omnes ad audiendas confessiones approbatos, nec non illos qui ad hoc munus destinantur, aut adspirant, ut diligenter Catechismum Romanum, & probatas summas perlegant, multiplices conscientiae casus attentè considerent, seseq; ita, Domino iuuante, praeparent, ac disponant, ut possint cum spiritali animarum lucro, hoc Dei Tribunal exercere.

Ad confessiones audiendas admittendi de quibus sunt interrogandi.

Volumus etiam, ut qui audiendarum confessionum facultatem requirunt (nisi sint eius doctrinae, & experientiae, ut examini subijciendi non videantur) diligenter interrogentur de forma absolutionis; de peccatorum differentijs, & circumstantijs; de excommunicationibus, irregularitatibus, de casibus reservatis, de satisfactionibus, poenitentijs, & alijs, quae necessario hoc conscientiae iudicium exercentes, scire debent.

Quod si ex responsionibus apparuerit, aliquem Catechismum Romanum vel non legisse, vel non percepisse, nec studium adhibuisse, ut ex lectione, & meditatione probatarum Summarum, aliorumq; piorum tractatum potuerit instrui, ad hoc munus non indignè tractandum; is omni respectu postposito, repellatur; neque prius admittatur, quam constiterit eum tantum profecisse, quantum muneris huius rectè exequendi ratio postulat.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ Vnctionis. Cap. 19.

Infirmi tempore inueniendi.

Parochi congruo tempore fidelibus huius Sacramenti virtutem, & efficaciam explicabunt, illosq; monebunt, ut procurent, illud infirmis in tempore adhiberi, quò percipientes quæ circa ipsos hoc extremo pietatis officio aguntur, intelligant se huius Sacramenti gratia munitos, ex hac mortali vita expeditiorem viam ad cœlum habere.

Ipsos

Ipſos infirmos verbis placidis, & pijs erigent in ſpem exuberantis miſericordiæ Dei; illos exhortantes, vt hoc Sacramentum ea deuotione ſuſcipiant, vt & corporis, & animæ ſalutem benigniſſimæ Dei voluntati reſignent. Hæc autem & alia his accommodata Parochis abundè ſuppeditabit diligens lectio Catechiſmi Romani.

Quòd ſi regularis ad alicuius infirmi confeſſionem audiendã vocatus fuerit, iſ ſi periculum mortis infirmi imminere cognouerit; moneat aſtantes, vt tempeſtiuè Parochum de languentis periculo certiſcent. Si verò probabiliter poſſit præſumere, ipſos id in tempore forſitan non facturos, ipſemet Parochum adeat, ne ex ignoratione periculi, contingat infirmum abſque extremæ vnctionis ſolatio decedere.

*Regulares
confeſſarij
agrotantiũ
Parochos de
languētis pe
riculo certi
ſcent.*

Atque vt hoc Sacramentum in debita reuerentia habeatur, ſtatuimus, vt ſacrum oleum in tuto, & honeſto loco, & vaſculo argenteo, vel ſtanneo mundo, & decenti ab alijs Sacerorum oleorum vaſculis diſtincto, honorificè ſeruetur, & qua decet reuerentia deferatur.

*Oleum infir
morũ decen
ter aſſeruan
dum & defe
rendum ..*

In cæteris ad Ritualis noſtri præſcriptum, & cæremonias Miniſtri recurrant.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

Cap. 20.

Parochi, & alij omnes quibus verbi Dei populo annuncianti cura commiſſa eſt, doceant iuxta ſacri Conc. Trid. *ſeſſ. 23. c. 1.* præceptum, Ieſum Chriſtum ſalutis noſtræ auctorem, vt dilectæ ſponſæ ſuæ Eccleſiæ viſibile reliquit ſacrificium, ſic etiam viſibile inſtituiſſe ſacerdotium.

Ac propterea populum diligenter monebunt, vt ſpiritualem hanc poteſtatem non hominum meritis, aut conditione metiantur, ſed potius in ipſis Miniſtris, Dei miniſterium venerantes, omnibus tam Sacerdotibus, quàm ijs, qui in alijs ordinibus Eccleſiæ (quibus quaſi gradibus ad

B 6 Sa

Parochis reuerentia & obedientia exhibenda.

Conc. Trid. sess. 14. ca. 7. de cas. refer.

Ep̄o suo populus quomodo debent ueneratione, & obedientia.

Sacerdotium ascenditur) constituti sunt, debitam reuerentiam exhibeant. Et quia non omnes sacerdotes pari sunt potestate, ratione iurisdictionis tam fori interioris, quam exterioris; Ideo moneantur populi, ut suis proprijs Parochis, quibus cura salutis animarum ipsorum est commissa, non solum reuerentiam, sed & obedientiam exhibeant, ipsorumq; monita libenter suscipiant. Quod multo item magis locum habet in consideratione Episcopalis dignitatis, cui ultra proprias functiones Pontificales, ratione plenariae potestatis iurisdictionis in utroq; foro; competit alios grauiores casus, prout regiminis ratio exigit, reseruare, aliq; ordinare, & statuere, ad quae fideles omnes Diocesani obligantur, & in quibus inferiores Sacerdotes; etiam curati sese ingerere non possunt. Vnde monendi sunt populi, ut Episcopi sui Constitutiones, ordinationes, reseruationes, edicta, interdicta, & excommunicationes uenerentur, sollicitiq; ad illum recurrant in ijs, quae ipsius auctoritati reseruata cognouerint.

Quod item longè magis in his est obseruandum, quae Summo Pontifici Romano nouerint reseruata.

In summa docebunt in Dei Ecclesia (quae est ut castrorum acies ordinata) diuina institutione differentibus functionibus, & potestatibus: sub vno in terris Christi Vicario, omnia esse ordinatè disposita, in opus ministerij, ad consummationem sanctorum.

Pro ordinandis orandum à populo.

Præcipimus autem Parochis, ut quotiescunque intelligent ordinationes esse habendas (quod per edictum illis innoscet) id populo, ubi aliqui fuerint ordinandi, annuncient, atq; hortentur, ut Deum orent, quò in tanti ministerij partem ij tantum assumantur, qui & uitae exemplo, & doctrina salutaris populo præluere possint.

De ordinandis edictum promulgandum.

Edictum in quo ordinandorum nomina continebuntur, ita promulgabunt, ut de Sacramenti dignitate, & utilitate aliqua præmittant: moneant etiam omnes, ut si quid habent aduersus

uerfus aliquem ex ordinandis, ob quod tanquam indignus *Indigni pro-*
 repelli possit, aut aliàs nouerint aliquo impedimento irre- *moueri qbus*
 titum, id secretò, omni odio, ac passione sepositis, ipsi Pa- *denunciandi.*
 rocho denuncient: quòd si causa subfit, cur Parocho id for-
 tè aperire nolint, Vicario nostro generali, vel Decano Ru-
 rali significant.

Parochi autem ipsi sub diuini iudicij interminatione, si quid *Parochi tē-*
 intellexerint, aut nouerint de promouēdis, quo indigni pos- *pestiue denū-*
 sint iudicari, id tempestiuè denuncient, omni personarum *tiē indignos*
 postposito respectu. *promoueri.*

Obseruent etiam suæ Parochiæ pueros, & alios, qui ad Cleri-
 calem statum, & ordinem aspirant; illosq; ex caritate sa- *Pueris, alijs*
 lutaribus monitis dirigant, & quantum possunt iuuent, ac *que ad cleri-*
 parentes moneant, vt si filios suos cupiunt Clericali statu; *catū aspirant*
 adscribi, eorum exactiorem tam in literarum, quàm mo- *tib. sciendū,*
 rum disciplina curam habeant.

DE OBSERVANDIS

in collatione ordinum. Cap. 21.

CVM disciplina Ecclesiastica nulla re magis labefactetur,
 quàm cum indigni promouentur ad clericalem statum,
 & doctor gentium moneat, manus nemini citò imponēdas
 esse; Nos, vt ea adhibeatur diligentia in ordinum collatio-
 ne, quam rei ipsius grauitas postulat, monemus omnes, &
 quoscumque Diœcesis nostræ Clericos in minoribus ordi-
 nibus constitutos, qui ad maiores aspirant, vt iuxta sacri
 Conc. Trid. determinationem sess. 23. cap. 5. sese per men-
 sem ante ordinationem, Nobis, aut Vicario nostro, necnon *Qui ad maio-*
 Archidiacono præsentent; quò Parocho, aut cui magis ex- *res Ordines*
 pedire videbitur, possit committi inquisitio de natalibus, *aspirant per*
 ætate, moribus, & vita; neque vllus præsentetur, aut ad *mensē ante*
 mittatur ad ordinationem, qui litteras testimoniales, inqui- *ordinationē*
 sitionem, iuxta nostram, vel Vicarij nostri commissionem *se presentēs.*
 factam

factam continentes, non exhibuerit, ad quod Archidiaconus pro muneris sui ratione, diligenter aduertat.

*Inquisitio di Parochi (si inquisitione diligenter facta, nullus quicquam op-
liger fa- ponet) inquisitionem ipsam obfignatam Nobis, vel Vica-
ria Ordinaria mittenda.* rio fideliter mittant, vel ipsi Ordinandi deferant.

Præsentatis autem omnibus, qui ordinari intendunt, præfigetur certus dies, quo ad examinationem faciendam tempestiuè compareant.

Curet autem Archidiaconus, vt in ipsa examinatione, ea omnia diligenter obseruentur, quæ sacrum Conc. Trident. statuit sess. 23. cap. 11. 12. 13. & 14.

*Ordinandi in Et quia in Ecclesiæ ministrorum ordinatione, nihil aliud at-
sacris magna tendi debet, quàm ipsius Ecclesiæ vtilitas, ante collatio-
cautiõe exa- nem ordinum magna est adhibenda cautio in examine, ma-
minuentur.* ximè eorum, qui ad Sacros. ordines assumuntur; an videlicet illa intelligant, & sciant quæ ad ordinem illum exercendum requiruntur. Et in primis an Breuiarij, & Missalis ipsius rubricas reformatas norint, & quæ vltius hac de re cæremoniale continet, & docet.

DE SACRAMENTO

Matrimonij. Cap. 22.

Sess. 24 c. 1. de ref. matr. **P**arochi opportunis occasionibus de Sacramento Matrimonij ea docebunt iuxta sacri Conc. Trid. Decreta, quæ fideles scire tenentur. Vtique Sacramentum hoc in nostra hac Diocesi in debita veneratione habeatur, præcipimus Parochis, vt quoties necessarium duxerint, Decretum ipsius Conc. de Matrim. sess. 24. c. 1. publicent, & explicant: Tum verò exeunt interdicti tempore, videlicet, Domini- ca præcedenti Epiphaniam Domini, & secundo, vel tertio festo Paschatis populum diligenter moneant, vt accuratè obseruent, quæ de Sacro Matrimonij sunt constituta, & vti sancti huius Sacri dignitas postulat, cum omni honestate, in.

Decretum publican.

in timore Domini m̄rimonia ritè, & legitimè contrahant.

Non solum à clãdestinis, & inualidis matrimonijs, sed etiam à clancularijs, & furtiuis promissionibus, & pactis de contrahendo abstineant.

*Clandestinis
promissioni-
bus abstinere
dum.*

Quòd si Parochi fama, aut alijs argumentis cognouerint, istis vijs rudem, & simplicem iuuentutem circumueniri, parentes, & eos in quorum potestate sunt, admoneant vt cautè periclitantium pudori, & famæ consulant.

Vt verò hac in re audacia quorundam debitè coerceatur: si qui occultis, & dolosis promissionibus suæ cupiditati viam aperire tentauerint, & à Parochis moniti, eas promissiones legitimis solennitatibus matrimonio ritè contracto stabilire detrectauerint; hos Nobis, vel Vicario nostro Parochi ipsi denuncient, ad hoc vt contra ipsos tanquam pudoris, & honestatis circumuentiones, & qui impiè, & impudenter venerando matrimonij nomine abutuntur (referuata parti actione) iuxta canonum dispositionem, pœnis tam pecuniarijs, quàm etiam carceris, & banni, pro vt rei, & personarum, qualitas postulabit, procedatur.

Qui post occultas promissiones matrimonium stabilire detrectauerint denunciandi.

Denunciationes super contrahendo matrimonio non fiant, nisi prius certus sit Parochus de consensu contrahentium.

De consensu constat ante denunciat.

Si contrahentes fuerint diuersarum parochiarum, non denuncietur ad ipsum Matrimonium, nisi Parochus vbi solennizandum erit, certior sit factus ab alio Parocho de publicationibus etiam ab illo iam factis, & quòd nullum sciatur legitimum impedimentum.

Contrahentes diuersarum parochiarum.

Interdicti tempore nullus Parochus matrimonium absq; speciali nostra, vel Vicarij nostri licentia, sub pœna viginti florenorum, ad opus pium arbitrio nostro applicandorum, audeat solennizare.

Interdicti tempus seruandū.

Qui aliquod sciuerint impedimentum legitimum, illud Parocho tempestiuè denuncient, sub pœna mortalis peccati, alijsq; pro personarum, & facti qualitate, nostro arbitrio, vel Vicarij nostri infligendis.

Impedimentum scientes denuncient.

Impe-

Non contra Impedimentum inter se extare scientes, nullo modo sub spe-
henda spedi- dispensationis obtinendæ, contrahant, sed prius dispensa-
sponsationis tionem obtinere curent.
obtinenda.

Si scientes impedimentum, de facto contraxerint, pœnam de-
cem; quòd si etiam ausi fuerint consummare, viginti flore-
norum ad opus pium nostro arbitrio applicandam incur-
rant, vltra alias pœnas, & pœnitentias iuxta scandali, &
personarum qualitatem infligendas.

Si Sacerdos sciens impedimentum, solemnizare matrimoniũ
ausus fuerit, præter pœnam suspensionis à sacris Canoni-
bus constitutam, multam quinquaginta florenorum, no-
stro arbitrio applicandam, incurrat.

Contrahen-
eium pena, si
sciunt impe-
dimentum.

Sponsalia o-
bligant ad
matrimonium
cessante im-
pedimento.

In sponsalibus Parochi moneant contrahentes, mulieres præ-
sertim, per ipsa verba de futuro, non contrahi tunc matri-
monium; sed obligari tantum ipsas partes ad contrahen-
dum (si nullum extiterit impedimentum) forma Conc.
Triden. seruata; vbi Parochi quando interueniunt sponsa-
liorum contractui, diligenter caueant, ne verba adhibeant,
quibus per consensum contrahentium, ipsum matrimoniũ
contrahitur.

Sponsi non
cohabitent,
ante matri-
monium.

Seridò etiam ac frequenter Parochi inculcabunt, vt qui tantum
per verba de futuro contraxerunt, quatenus salutem ani-
mæ suæ caram habeant, in eadem domo minimè cohabi-
tent, atque à copula carnali, donec matrimonium legitime
contractum sit, omnino abstineant.

Conicandum
ante matri-
monium.

Parochi sedulam operam præstent, vt sponsi antequam con-
trahant, vel saltem triduo ante matrimonij consummatio-
nem, confiteantur, & sanctam Communionem accipiant,
iuxta piam Conc. Trid. exhortationem.

Matrimonij
reuerentia
seruanda.

Prohibeatur per Parochos damnabilis ille abusus, quo vulgus
alicubi in nuptijs ad secunda vota transeuntium, vel alias
polygamorum, tintinnabulis, & id genus alijs rebus im-
portunè perstreperè consuevit ad domum ipsorum sponso-
rum, contra sancti huius Sacramenti dignitatem. Et in
sum-

summa ea omnia Parochi prohibeant, quæ in contrahendis matrimonijs Sacramenti reuerentiam videntur imminuere, nihilq; in Ecclesijs præsertim, fieri permittant, quod indecentiam, aut petulantiam præferat.

Parochus in celebrando matrimonio, si tempus id patitur, breui sermone aliquo, ipsius Sacramenti sanctitatem commendet: de bonis matrimonij, fide, prole, & Sacramento, iuxta id quod abundè Catechismus Romanus suppeditabit, sermone instituto.

Præterea prædecessorum nostrorum constitutionibus inhærentes, etiam sub excommunicationis poena interdicimus omnibus tam Clericis, quàm laicis per Diocesim nostram vbi libet constitutis, ne vllus eorum de causis matrimonialibus cognoscere, concordare, seu diffinire iudicialiter præsumat, absque nostra licentia, & mandato speciali.

Matrimoniales cause Ordinario re servate.

Contra coniugatos vtriusque sexus, qui nulla legitima causa, sed propria temeritate, sibi mutuò cohabitare nolunt (etiã si à fornicatione aliàs abstineant) nisi infra terminum à Patro præscriptum, ad cohabitationem redierint, arbitrarijs poenis procedi volumus. Quibus etiam obnoxios esse declaramus, qui eos fouere in domibus suis ausi fuerint.

Coniugati cohabitent celsante impedimento.

Parochi denique sæpius per opportunitatem moneant fideles in statu matrimoniali degentes, vt maritali castitate, & caritate honorabile suum coniugium comprobent. In primis verò diligenter eos monebunt, vt filios in timore Domini ita instituant, vt videantur intelligere, illos ad matrimonij sui bonum tum demum pertinere, si per rectam educationem Christianæ pietati, & religioni inserantur.

Maritalis castitas.

Filij in Dei timore educandi.

DE FESTIS ET DIEBUS

Ieiuniorum. Cap. 23.

PRÆTER festa quæ ex præcepto Ecclesiæ celebranda sunt, & in quorum vigilijs (legitimo impedimento cessante) ieiun-

ieiunandum est, à cibis ex vsu Ecclesiæ Catholicæ vetitis, abstinendo, ac semel tantum in die, circa meridiem, cibum sumendo, in Episcopatu nostro Tridenti, solenniter ab omnibus celebrandum est festum Diui Vigilij Episcopi, & Martyris gloriosi, patroni ipsius Ciuitatis, ac totius Diocesis.

Bulla pij V. que incipit, Cum primū Apostolatus. Festorū violatores puniendi.

Qui verò in diebus præfatis ex præcepto Ecclesiæ celebrandis, necnon sancti Vigilij, opus seruile, sine vrgenter necessitate fecisse, deprehensus fuerit, præter Diuinam vltionem, & amissionem animalium, ac instrumentorum, quibus vsus fuerit, Ecclesiæ locorum, vel aliàs arbitrio nostro, vel Vicarij nostri applicandorum, poenam etiam duorum florenorum incurrat; quorum quarta cedat denuncianti, reliquæ verò tres partes fabricæ Ecclesiæ loci applicentur. Ad quã multam exigendam teneantur Syndici, seu Massarij Ecclesiarum, quibus fuerit applicata: habeantque exactores pro suo labore, quaternos cruciferos; & summarie, ac de plano, sine figura iudicij in his procedatur.

Si qua verò inciderit vrgens necessitas operis alicuius faciendi, Parochi, alijq; Curati, habita ratione loci, rei, temporis, & personarum, poterunt (dummodo id cautè, & citra scandalum fiat) dispensare; in quo ipsorum conscientiam oneramus.

Festa autem Sanctorum Sisinij, Martyrij, & Alexandri Martyrum: Item Sanctæ Maxentiæ matris Sancti Vigilij, Sancti Romedij confessoris, & Sancti Simonis Innocentis martyris, eiusdem Triden. Ciuitatis, & Diocesis Aduocatorum, in Ecclesiarum dedicationibus, & iuxta piam cuiusque loci consuetudinem, obseruanda sunt; quemadmodum festa Sancti Martini, Catharinæ, Antonij, Mariæ Magdalenzæ, Rochi, Agnetis, Gregorij, & familia.

DE ECCLESIA CATHEDRALI.

Cap. 24.

22

Cum venerabile Cathedralis Ecclesiæ Capitulum Nobis, uti capiti, arctissimè sit coniunctum, meritoq; illius exemplo, & auctoritate fideles totius Diocesis plurimum moueantur: Nos Decanum, & Canonicos in Domino monemus, ut ea, quæ decet eorum ordinem, grauitate, habitu, incessu, & conuersatione se verè, Ecclesiæ senatum exhibeant, curentq; non tantum alijs præluere obseruatione eorum, quibus Ecclesiasticæ dignitatis status continetur, augetur, & conseruatur, sed in illud etiam incumbant, ut inferior Clerus Cathedralis Ecclesiæ, statuta, & ordinata circa vitam, mores, honestam cohabitationem, habitum, & tonsuram, diligenter obseruet.

Nos quoque quotiescunque id iustitiæ ratio postulabit, officio nostro secundum sacrorum Canonum, & Conc. Triden. dispositionem, pro debita salubriter ordinatorum obseruantia, & executione non deerimus.

Et quia assidua Canonicorum residentia cum ipsius Ecclesiæ dignitate, & decore maximè est coniuncta, ac Diuinus cultus ab ea plurimum pendet: Ideo eam iuxta antiquam huius Ecclesiæ consuetudinem, & Conc. Trid. præscriptum diligenter præstabunt.

*Residentia
iuxta Conc.
præscriptum.*

Sciant autem Concilij dispositione, Canonicos teneri ita suam præsentiam Ecclesiæ debitis temporibus exhibere, ut quæ hebdomadatim, ex præbendarum onere incubunt, Missas, & Officia accurratè præstent. Ac proinde in ordinarijs sextarum feriarum capitulis, sapius diligenter providebunt, ut proprijs functionibus, & officijs omnes tam de gremio capituli, quam Capellani, & inferiores Sacerdotes Cathedralis Ecclesiæ satisfaciant.

Videant ut in Choro diligenter secundum Romanæ Ecclesiæ ritum, diuinæ laudes persoluantur: tum ut cæremoniæ concinnè,

cinnè, & cum dignitate obseruentur; & si quid temporum iniuria irrepsit, quod Rom. Ecclesiæ consuetudini non respondeat, id emendetur.

Circa animarum curam, quæ Cathedrali Ecclesiæ coniuncta est, aut Ecclesijs ipsi Capitulo incorporatis competit, ea obseruentur, quæ in visitationibus, iuxta sacri Conc. Trid. dispositionem diffusè præscripta fuerunt: quæque in proxima futura præscribentur; idemq; de Mansionariorum, & Capellanorum officio dicimus.

*Distributio-
nes augeâs.* Et quia distributiones diebus feriatis valde sunt exiles, ordinamus, vt congruæ portionis accessione, augeantur.

In collationibus, & prouisionibus Canonatuum, ea seruentur, quæ sacrum Conc. Trid. statuit tam circa ætatem, quàm alias qualitates. Seruentur etiam diligenter particularia Summorum Pontificum indulta, huic Ecclesiæ circa Canonorum assumptionem concessa, in quo si sese aliquæ difficultates obijcient, ad S. D. N. erit pro congruo remedio, aut dispensatione recurrendum.

*Theologus
præbendatus.* Et quia grauitas Collegij Canonorum maximè pendet ex dignitate personarum, quæ assumuntur; decori illius maximè videtur conuenire, vt in capitulo adsit Theologus præbendatus. Ideo iuxta Decretum Conc. Trid. sess. 5. c. 1. de refor. ordinamus, vt primò vacatura præbenda promotus in sacra Theologia in vniuersali Academia conferatur, Qui tamen secundum indultorum præscriptum, illius capax sit, & cui lectionis Theologicæ munus incumbat.

*Pœnitentiarius
præbendatus.* Idem etiam de secundo loco vacatura præbenda, statuimus de pœnitentiario, qui qualitates habeat à sacro Conc. requisitas, quiquè præbendæ secundum indulta sit capax.

*Capituli sta-
tuta reform.*

Demum quando statuta Ven. Capituli sunt maxima ex parte conflata ex Synodalibus Antecessorum nostrorum Constitutionibus, Capitulum curabit, vt illa iuxta sacri Conc. Triden. dispositionem, & præsentis Constitutiones, reformentur, & amplientur, prout præsentium temporum ratio

ratio

tio postulat.

Laudabilem, longeuam, & præscriptam consuetudinem circa primarios fructus à nostris Prædecessoribus Episcopis *Bern. c. 23* Triden. confirmatam: Nos etiam confirmamus: videlicet, vt omnes Beneficiati cum cura, vel sine cura, exempti, vel non exempti, primarios fructus beneficiorum, & Ecclesiæ *Primarij fructus.* eorum quarumcumque per mortem, aut permutationem, vel qualitercumque vacantium, ac toties quoties ea, vel eas vacare contigerit, in collatione, seu inuestitura eorundem beneficiorum teneantur, ac debeant, & quilibet eorum teneatur, & debeat Massarijs Ecclesiæ nostræ Cathedralis Sancti Vigilij, secundum eorum taxam dare, & respondere, seu super hoc cum eis concordare. Quam consuetudinem à nostris Antecessoribus acceptam, volumus, inuiolabiliter obseruari; omnibus exceptionibus iuris, & facti remotis. *Bern. c. 23*

Et cum Ecclesia hæc nostræ Cathedralis ita nobis sit cordi, vt eam quam ornatissimam, & omnibus necessarijs instructissimam esse desideremus; hortamur, & requirimus Vener. Decanum, & Canonicos eiusdem, vt officia omnia, præsertim Massariatus, personis integritate, fide, & industria præstantibus committant, quæ non per substitutos, sed per se ipsos ea administrent.

DE VISITATIONE ECCLESIAE

Sancti Vigilij. Cap. 25.

ANtecessorum nostrorum Decretum sequentes, mandamus omnibus, & singulis Plebanis, & Rectoribus Ecclesiarum, qui annuatim Ecclesiam matricem sancti Vigilij, cum Plebibus sibi commissis, visitare consueuerunt, vt singulis annis, in festiuitatibus sancti Vigilij, seu in Anniversario Dedicationis, vel in festiuitatibus Paschatis Resurrectionis, aut Pentecostes, iuxta morem, & consuetudinem eorundem, vnà cum laicis vtriusque sexus ad hoc aptis,

aptis, vno nimirum pro qualibet domo, se Tridentum con-
ferant, ac præsentent ad tumulum, & Altare Sancti Vigilij,
in signum subiectionis, & reuerentiæ, sub pœna decem li-
brarum fabricæ Sancti Vigilij applicanda, quam quemlibet
presbyterorum, ac etiam laicorum huic nostro decreto con-
trauentium incurrere volumus. Alij verò Plebani de
mandato nostro, parochianos suos adhortentur, vt & ipsi
Ecclesiam sancti Vigilij supradictis diebus visitent.

DE VITA, ET HONESTATE

Clericorum, Cap. 16.

Cap. 16.

*Seff. 22. c. 1.
de refor. &
seff 24. c. 12.*

*Clerici à qui-
bus abstinere
debeant.*

*Corona ge-
standa.
Barba q̄lis.*

Cum ad Diuini cultus obseruationem, & augmentum in
primis pertineat, adscriptos Ecclesiastico ordini cæteris
vita, & moribus præluere, ac quodammodo præire: Nos
Cardinalis Bernardi Constitutionem renouantes, omni-
bus Clericis per Diœcesim nostram vbilibet constitutis,
cuiuscunque gradus, vel conditionis existant, præcipimus,
& mandamus, vt qua decet in sortem domini vocatos, gra-
uitate, modestia, & inculpabili conuersatione (quemadmo-
dum etiam sacrum Triden. Concilium piè requirit) irrepre-
hensibiles sese exhibeant.

Abstineant à commestationibus, comotationibus, & intēpe-
stiuus conuiujs, choreis, lusibus, spectaculis, tabernis,
illicitis venationibus, vsura, mercatura, & alijs negotijs, &
exercitijs secularibus, quibus sanctitas Clericali statui de-
bita contaminatur. Armorum etiam deportatione, rixis, &
alijs, de quibus sacri Canones, & præsertim Trid. Conciliū
salubriter, & copiosè statuit.

Et quia per decentiam exterioris habitus, compositi animi af-
fectus potissimum declaratatur; ordinamus, vt omnes Cle-
rici coronam gerant decentem, & conspicuam iuxta cuiusq;
ordinis gradum. Barbas verò tales gerant, ne videantur
partium quarundam rasura, militares homines imitari; vel
planè

planè abrafas, vel circumtonfas gerant, præcipuè verò pilorum præcisione superiora labra aperiant.

A sericis, præsertim prætiosioribus abstineant: In Ecclesijs, & in publico vestes gerant talares nigras, iuxta huius Episcopatus consuetudinem: Subtaneas habeant ad talos vsque demissas, vel quæ genua ad minus contegant; vel saltem superiores vestes talares portent clausas, ita ne inhonestè pectus, ventrem, & femora ostendant.

Vestes.

In Villis, & Pagis tamen pro necessitate aliquando breuioribus uti poterunt. Nunquam incedant thorace, & caligis solis induti, Birreta habeant quadra, nec in Ecclesia, aut coram Episcopo vtantur galeto: Camisiarum collaria deferant non crispata, neque admodum elaborata, quæ lasciuiam præferant.

Birretta.

Collaria.

Parochi, Cooperatores, & beneficiati, quum ex obligatione foundationis Diuino officio intersunt, Cottis sint induti. Quòd si qui huic Constitutioni non paruerint; contra eos procedatur iuxta sacri Cone. Trid. Decretum sess. 14. cap. 6. cuius circa hæc, tenor talis est.

Propterea omnes Ecclesiasticæ personæ quantumcunq; exemptæ, quæ aut in Sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacunq; Ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab Episcopo suo etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum Clericalem illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum, non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum: necnon (si semel correpti denuo in hoc deliquerint) etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coercere possint, & debeant; Constitutionem Clementis V. in Conc. Viennensi editam, quæ incipit: Quoniam, innouando, & ampliando.

In minoribus ordinibus constituti, sciant maximè decere, ut ad minus omnibus solennitatibus, & festis præcipuis Beatæ

Clerici in minoribus sæpe communicent.

Vit.

Virginis, Sacram sumant Eucharistiam, quod si non faciant
tales ad altiores ordines non faciliè admittantur.

DE CLERICORVM, ET MVLIERVVM
suspecta, & prohibita cohabitatione.

Cap. 27.

*Mulieres
quales Cle-
ricis admit-
tuntur.*

COmni culpæ suspicionem vacare, prohibemus eisdem om-
nem suspectam mulierum cohabitationem, statuentes, vt
nullus Sacerdos, siue Clericus de cætero mulieres apud se
habere, & tenere audeat, præter matrem, sororem, ami-
tam, aut auiam; vel extraneam, quæ excedat annum Qua-
dragesimum quintum, eamq; bonæ famæ, sub pœna flo-
renorum decem, quotiescunque contrafactum fuerit, in pios
yfus applicandorum.

*Mulieres
suspecta.*

Declarantes etiam illarum cohabitationem esse pro suspecta
habendam, quæ aliàs in eorundem, aut aliorum concubi-
natu fuerint, licèt ob senium de præsentem videantur carere
suspicionem; Item & illas suspectas dicimus, quæ de leno-
cinio diffamatae existant.

Quantopere verò detestandus sit concubinatus in his qui Di-
uinis officijs, ac ministerijs sunt adscripti, nullis nos ver-
bis aptius explicare posse arbitramur, quàm quibus vitur
sacrum Conc. Triden. Cuius hac de re decretum ideo de
verbo ad verbum his nostris Constitutionibus inseri volui-
mus, vt omnes intelligant, nos iuxta illius præscriptum,
contra quoscunque, nullo personarum habito respectu, vt
officij nostri ratio exigit, processuros: Cuius tenor est,

*Conc. Trid.
sess 25. c. 14.
de reform.*

Quàm turpe, ac Clericorum nomine, qui se Diuino cultui
addixerunt, si indignum, in impudicitia sordibus, & con-
cubinato versati, tatis reis ipsa communi fidelium omnium
offensione, summoq; Clericalis militiae decore restatur.
Vt igitur ad eam, quæ decet, continentiam, ac vitæ integra-
tem,

tem, ministri Ecclesiæ reuocentur; populusq; hinc eos magis discat reuereri, quò illos vita honestiores cognouerit; prohibet sancta Synodus quibuscunque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinere, aut cum ijs vllam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis à sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiasticis impositis, puniantur. Quòd si à superioribus moniti, ab ijs se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum Beneficiorum suorum quorumcunq;, & pensionum ipso facto sint priuati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina perseuerantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint; non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant; qui prædictis locis applicentur; sed etiã à Beneficiorum ipsorum administratione, (quo ad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolicæ delegatus arbitrabitur) suspendantur. Et si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum ijs etiam versentur; tunc Beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscunq; Ecclesiasticis perpetuò priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscunq; honoribus, dignitatibus, beneficijs, ac officijs in posterum reddantur; donec post manifestam vitæ emendationem, ab eorum superioribus, cū ijs ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint; intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint; præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exceptio prædictam executionē impediatur; aut suspendat: Supradictorumq; omnium cognitio non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat; q; sine strepitu, & figura Iudicij, sed sola facti veritate inspecta, procedere possint. Clerici verò beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non ha-

C

ben-

bentes, iuxta delicti, & contumaciæ perseuerantiam, & qualitatem, ab ipso Episcopo, carceris poena, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsuè modis, iuxta sacros Canones, puniantur.

DE EBRIETATE CLERICIS

vitanda. Cap. 28.

QVia etiam in Clericali ordine inueniuntur aliqui ita vino dediti, vt limites temperantiæ, & honestatis transgredientes, ipsos seculares alioquin erga religionem bene affectos, suæ temulentia ita offendant, vt debitum ordini Ecclesiastico reuerentiæ affectum exuant: Nos huic malo occurrere volentes, Clericos cuiuscunq; ordinis serio monemus, vt ab eiusmodi vitio sibi caueant: Statuentes, & ordinantes, quòd si quis Sacerdos, aut Clericus in factis constitutus, post debitam admonitionem (quæ etiam auctoritate præsentis decreti facta cõseatur) ab ebrietate, necnon tabernis, & diuersorijis (excepta causa necessitatis) alijsq; intempestiuis conuiuijs, & comporationibus non abstinuerit, primâ vice qua in aliquo præmissorum deliquerit, vltra alias poenas delicti, si quod ibi per eũ committi contigerit, poena decem librarum mulctetur, fabricæ Ecclesiæ, cui inferuit, pro duabus tertijs, & alia tertia parte denunciatori èt secreto, applicãdam. Si secundò deliquerit, mulcta duplicetur, ac ieiunet semel in pane & aqua, sub reatu peccati mortalis. Si tertio, mulcta, & ieiunium triplicentur. Si verò vltèrius in hoc vitio inforduerit, tanquã incorrigibilis, grauiori poena, etiã priuationis officij, vel Beneficij, nostro vel Vicarij arbitrio puniatur. Verùm si Clericus sacro ordine non initiatus, vel Beneficiũ non obtinens, in pmissis, vel aliquo præmissorũ deliquerit; poenas vel mulctas per Nos, vel Vicarium nostrum arbitrandas, se nouerit incursum. Quòd si his modis correpti tales sese non correxerint, vel ob solũ
hoc

*Clerici ab
ebrietate ca
ueant & ta
bernis.*

hoc ebrietatis crimen, reijciantur; quotiescunq; sese examinandos, vel suscipiendorum ordinum, vel concursus ad beneficium obtinendum occasione, præsentauerint.

Volentes insuper, & seriò mandantes, quòd in quolibet casu præmissorum, tam ex mero officio, quàm alio quocunque modo, Vicario nostro beneuiso, contra transgressores summarè, & de plano procedatur.

DE HORIS CANONICIS

dicendis. Cap. 29.

ANecessorum nostrorum vestigijs inherentes, statuimus, & ordinamus, vt Rectores tam collegiatarum, quàm parochialium Ecclesiarum, procurent in Ecclesijs suis haberi libros horarum, secundum vsus Ecclesiæ Romanæ, iuxta cuius stylum, officium ritè peragi possit; Idq; integrè, distinctè, intelligibiliter, atq; attentè, tanquàm cum Deo colloquentes, persoluant.

Qui verò horas Canonicas, aut domi, aut foris, seu in itinere, absque legitimo impedimento omiserint, vltra peccatum quod incurrunt, pænis Constitutionis Pij V. quam hic subiungendam duximus, subiaceant; quæ sic habet.

Ex proximo Lateranensi Concilio pia, & salubris Sanctio emanauit, vt quicumque habens Beneficium Ecclesiasticum cum Cura, vel sine Cura, si post sex menses, quàm illud obtinuerit, Diuinum officium, legitimo cessante impedimento, non dixerit, Beneficiorum suorum fructus pro rata omissionis, & temporis, suos non faciat; sed eos tanquàm iniuste perceptos, in fabricas ipsorum Beneficiorum, vel pauperum eleemosynas erogare teneatur. Veruntamen ne multorum animi suspensi teneantur, cuiusmodi ratæ prædictæ ratio sit habenda, Nos huic rei euidentius atque expressius providere volentes, statuimus, vt qui horas omnes Canonicas vno, vel pluribus diebus intermiserit, omnes Beneficij, seu

Beneficiorum suorū fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur. Qui verò matutinum tantum, dimidiam; qui cæteras omnes horas, aliam dimidiam; qui harum singulas, sextam partem fructuum eiusdem diei amittat.

Item si aliquis Choro addictus, omnibus horis Canonicis, cum alijs præsens adsit, non tamen recitans; fructusq; & distributiones sola præsentia, iuxta statuta, consuetudinem, foundationem, vel fortè aliter assignatas, sibi lucrificasse prætendat: is etiam præter fructum, & distributionum amissionem (sicut ille, qui primis sex mensibus officium non dixerit) nisi legitimum impedimentum ipsum excusauerit; graue peccatum se intelligat admisisse.

Declarantes præstimoniam, præstimoniales portiones, ac quacumque alia beneficia, etiam nullum omnino seruitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter contineri.

At quicumque pensionem, fructus, aut alias res Ecclesiasticas, vt Clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum Officium paruū Beatæ Mariæ Virginis, decernimus obligatum, & pensionum, fructuum, rerumque ipsarum amissioni obnoxium.

DE SEMINARIO.

Cap. 30.

*Ses. 23. c. 18.
de reform.*

Seminarium ex sententia sacri Concilij Tridentini stabilire cupientes, vltra Prioratum sanctæ Crucis extra muros Tridenti, & alia iam ante ad ipsum Seminarium destinata; eidem in præsentem Synodo, infra scripta Beneficia, vnà cum oneribus suis, in perpetuum applicamus, & incorporamus, sine præiudicio tamen in præsentia possidentium. Videlicet.

Hospitale, seu Prioratum Campelij, cum suis annexis.
Prioratum sancti Thomæ, Ripæ, & Archi,

Hospi-

Hospitale, seu Prioratum sancti Hilarij Roboreti.
 Prioratum sanctæ Margaritæ, vallis Lagarinæ.
 Hospitale, seu Prioratum sancti Martini Tridenti.
 Prioratum sancti Thomæ in plebe Romeni vallis Annaniæ.
 Prioratum, seu Capellam sanctæ Brigidæ, in plebe Maleti,
 vall solis.
 Prioratum in Tonalò.
 Beneficium sancti Danielis, plebis Flauoni.
 Beneficium sancti Galli in plebe Reuodi.
 Beneficium sancti Lazari, ibidem.
 Beneficium, seu clericatum in Ecclesia parochiali Leudri.
 Beneficium sancti Iacobi de Airono, plebis Thioni.

Vt autem interea temporis (videlicet donec præfata Beneficia cum effectu, Seminario per vacationem applicabuntur) illud sustentari queat, Nos temporariè prouidentes, iuxta eiusdem Concilij præscriptum, deputamus Ven. & Nob. Hieronymum à Roccabruna, Canonicum, & Archidiaconum, necnon Hon. Presbyterum Pompeum Amoldum Beneficiatum Ecclesiæ sancti Vigilij, Oeconomum nostrum, qui pro parte Nostra pensatis necessarijs sumptibus, vnà cum Ven. Nob. Syluio de Prato, Canonico, & Vicario nostro Generali, ac Hon. Presbytero Bartholomæo Bonetto, deputatis pro parte Capituli, & Cleri Ciuitatis, definiant portionem ex Mensa Episcopali; & Capituli, ac fructibus quorumcunq; Beneficiorum nostræ Diocesis detrahendam, & eidem Seminario (vt præmittitur) medio huiusmodi tempore præstandam.

**DE COLLATIONE, BENEFICIORVM,
 examine, & examinadoribus. Cap. 31.**

VT animarum cura, quæ meritò ars artium à sacris Canonibus appellatur, à dignis, & idoneis personis administratur, in collationibus, seu prouisionibus quorumcunq;

Beneficiorum Curatorum, etiam iuris patronatus, forma in
sacri Conc. Triden. seruari volumus, quæ præscribitur in
cap. 18. sess. 24. incip. expedit.

Examinatores autem, qui concurrentium sufficientiam ex-
plorent, in futurum quoque sicut iam obseruatum fuit in Sy-
nodo, aut alias, prout expediet, etiam extra Synodum su-
brogari volumus, seruatis omnibus in eorum electione,
quæ in eodem Decreto Concilij statuuntur.

Qui per examinatorum approbationem, Beneficium Eccle-
siasticum obtinuerit, si ad aliud postmodum, vel per con-
cursum, vel aliter promoueri uolet, teneatur rursus se exa-
mini subiicere, in quo tam eius sufficientia, quam antea actæ
vitæ series exploretur, maximè si a Beneficio simplici, ad
Curatum aspirabit.

Nullus illegitimè natus, in Ecclesia, in qua pater beneficium
obtinet, Beneficium possideat; aut patri in illa seruiat in al-
taris ministerio; & districtè seruetur Constitutio Conc.
Trid. sess. 25. cap. 15. de reform. incip. Ut paterna.

VT OBTINENTES BENEFICIA

incompatibilia, de dispensationibus

doceant. Cap. 32.

Bern. c. 16.

Antecessorum nostrorum decreto circa Beneficia incom-
patibilia in hærentes, & sacri Conc. Trid. ordinationi sa-
tisfacere uolentes; statuimus, & ordinamus, ut quicumque
Clerici in nostra Diocesi plura beneficia obtinent, infra
quatuor menses à publicatione præsentium in Synodo præ-
senti facta, immediatè sequentes, de legitimis suis titulis,
& compatibilitate; & si incompatibilia, de dispensationi-
bus doceant: Alioquin ex sententia Decreti Trid. Conc.
iuxta Constitutionem Gregorij X. in Conc. generali Lug-
dun. editam, quæ incipit Ordinarij; contra ipsos proce-
demus.

*Sess. 7. ca. 5.
de refor.*

DE

DE RESIDENTIA CVRATORVM

Cap. 33.

Q Vicunquè in hac Ciuitate, ac Diœcesi nostra, Beneficia *Bern. c. 18.*

obtinent, quibus animarum cura incumbit; in ijs personaliter resideant: quod qui non præstiterint, præter mortale peccatum, quod committunt, nouerint Beneficij etiam fructus pro absentia ratione, suos se non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi retinere posse; tum etiam contra absentes procedendum esse iuxta Trid. Conc. determinationem sess. 23. ca. 1. incip.

Cum præcepto Diuino, &c. ad finem. §. eadem omnino.

Proinde habentes curam Ecclesiæ parochialis, vel alterius, ab ea non discedant absq; nostra, vel Vicarij nostri licentia in scriptis obtenta.

Si verò ex causa à nobis, vel Vicario nostro cognita, & approbata, alicui licentia discedendi à parochiali fuerit concessa (quæ bimestre tempus, nisi ex graui causa, non excedat) substitutum idoneum à nobis, vel Vicario nostro approbandum cum debita, & certa mercedis assignatione relinquunt; vt ab eodem Concilio ordinatum est; teneanturq; qui discedendi tales obrinuerunt licentias, de reditu suo Nos, vel Vicarium nostrum quamprimum certiore facere.

Quòd si ob grauem causam contigerit discessio repentina, infra sex dies curent id nobis, vel Vicario nostro significari, nec ultra terminum a Nobis, vel Vicario nostro, aut Decano foraneo præscriptum absint.

Sed ne tum quidem Ecclesiam suam absq; Sacerdote ad Sacramenta administranda approbato, relinquunt. Quòd si approbatus a Nobis, vel Vicario nostro haberi non poterit, ad breue illud tempus, quo abesse contigerit, aliquem substituunt Decani Ruralis iudicio, & consensu.

Illis temporibus quibus sacrae confessiones frequentantur, nullus facile, nisi statim eodem, vel ad summum sequenti die re-

diturus, à propria parochia discedat.

Qui Beneficium curatum obtinuerit, si intra annū à die commissæ sibi administrationis, Sacerdotij ordinem non susceperit, nulla etiam præuia monitione, Beneficio se priuatum intelligat, iuxta cap. licet Canon. & cap. cum in cunctis.

CURATIS, VICARIIS,
& Coadiutores quando deputandi.

Cap. 34.

Quoniam vix prouideri potest, vt non aliquando etiam ad Curata Beneficia imperiti, & parum idonei irrepant, & indigni, quib⁹ animarum cura relinquatur; Voluimus, vt si qui tales in hac nostra Diœcesi reperti fuerint, cōtra eos procedatur iuxta Decretum Conc. Trid. sess. 21. c. 6. de reform. tenoris infra scripti. Videlicet, Quia illiterati, & imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officijs, & alij propter eorum vitæ turpitudinem, potius destruunt, quàm ædificant; Episcopi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si aliàs honestæ vitæ sint, Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemq; fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possint, quacunque appellatione & exceptione remota. Eos verò qui turpiter & scandalosè viuunt, postquàm præmoniti fuerint, coerceant, & castigent, & si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficijs iuxta Sacrorum Canonum Constitutiones, exceptione, & appellatione quacunque remota, priuandi facultatem habeant.

Clerici incorrigibiles beneficijs priuandi.

Baptisteria quibus merito cōcedēda.

Et quia contingit aliquibus in locis, ob itinerum difficultatem, & longinquitatem, vt fidelis populus ægrè ad parochiales Ecclesias pro Baptismi, & aliorum Sacramentorum susceptione, cultusq; Diuini frequentatione possit conuenire; ob id in diuersis locis, ac villis extent controuersiæ, & lites inter ipsos ppfos, ac inter populos, & parochos; ordinam⁹, vt

in proxima futura visitatione, inspectâ locorum distantia;
itinerum difficultate, plebis frequentia, & alijs circumstan-
tijs, iuxta sacri Conc. Triden. dispositionem prouideatur. *sess. 21. c. 4.*

CURATI SVBDITOS SVOS NE GRA-
uent in exactione iurium parochialium.

Cap. 35.

VT Parochi, & omnes curam animarum exercentes, siue *Bern. c. 31.*
in ea cooperantes non tantum ab auaritia, ac labe simo-
niaca, sed etiam ab omni huiusmodi vitiorum detestabilium
suspensione, se planè illibatos seruent; attentè Conc. Trid. *Curati oëm*
Decretum de obseruan. & euitan. in celebrat. Miss. medi- *auaritia su-*
tentur. Nos autem vt saluberrimam hanc doctrinam fa- *spicionem su-*
ctis comprobent, volumus, vt suæ curæ commissos nullate- *giant.*
nus grauent in iuribus parochialibus, de sepulturis, & alijs
spiritualibus quibuscunque, vlllo modo etiam paciscendo.
Sed & in specie confessarij caueant, ne pœnitentias pecu-
niarias confitentibus imponant, quæ in suam vtilitatè quo-
modocunque vergere possint; sed pro qualitate confiten-
tium forsitan impositas, eorundem conscientia, vel in elee-
mosynas miserabilium personarum, vel piorum locorum
erogandas, penitus relinquunt.

DE FORO ECCLESIASTICO.

Cap. 36.

CVpientes vt in foro nostro Ecclesiastico omnia quàm mi-
nimis sumptibus, breuissimoq; tempore peragantur; Sta-
tuimus, vt tam in causis summarijs, quàm ordinarijs pro-
batoriæ dilationes per dies continuos vtriq; parti commu-
nes constituentur, seruando tamen vt dilationes in ordina-
rijs, dies viginti non excedant, & in summarijs duodecim:
nisi ex aliqua legitima, & rationabili causa iudici videantur

C 5 lon.

longiores concedendæ: Idem etiam seruetur in reprobato-
rijs dilationibus.

*Decanis fo-
raneis con-
cessa facul-
tas.* In causis summam florenorum decem non excedentibus, si
Clericus Clericum, vel laicus Clericum conueniet, sum-
mariè, simpliciter, & de plano, sine figura iudicij, sed sola
veritate rei inspecta, dirimendi, & decidendi facultatem
etiam Decanis foraneis in suo Decanatu concedimus.

*Aduocati,
&c. in foro
Ecclesiasti-
co, quales nõ
admittendi.* Aduocati, Procuratores, & Notarij publicè criminosi ad forū
Episcopale non admittantur: admissi verò, si tales sint, etiã
ex officio reijciantur; & admittendi iurent in manibus no-
stris, vel Vicarij nostri, omnia se seruaturos, quæ in ipsa iu-
ramenti formula eisdem proponenda, continebuntur.

*Sess. 11. c. 1.
de reform.* Idem Notarij pro mercedibus suis non recedât à sacri Conc.
Triden. præscripto. Et cum ab officio decedunt, omnia in-
strumenta, aliasq; scripturas in dicto foro à se confectas,
aut in acta relatas, Vicario nostro consignent, qui diligen-
ter curet, & instet, vt mortuo aliquo eorum Notariorum,
statim omnes scripturæ sub inuentario consignentur, ac pe-
nès eius officium conseruentur, donec de loco idoneo Ar-
chiuij prouideatur.

DE ECCLESIASTICA LIBERTATE

& immunitate. Cap. 37.

*Sess. 25. ca.
20.* **Q**Uæ sacrum Conc. Triden. statuit de Ecclesiastica liberta-
te, ea nostris etiam constitutionibus de verbo ad verbū
inferenda esse duximus; vt omnes grauissimum di-
cti sacri Conc. iudicium intelligentes, sciant qualiter sese
circa personas Ecclesiasticas, earumq; libertatem, ac im-
munitatem gerere debeant.

Cupiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Chri-
stiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuò ser-
uandam à quibuscumq; impedimentis conseruari, præ-
ter ea quæ de Ecclesiasticis personis constituit, seculares
quo

quoque Principes officij sui admonendos esse censuit, confidens eos, vt Catholicos, quos Deus Sanctæ fidei, Ecclesiæq; protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui non tantum esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga clerum, Parochos, & Superiores ordines reuerentiam reuocatuos; nec permissuros, vt officiales, aut inferiores Magistratus, Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent; sed vnà cum ipsis Principibus debitam sacris Summorum Pontificum, & Conciliorum Constitutionibus obseruantiam præstent.

Decernit itaque, & præcipit sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præsentis etiam Decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere. Proptereaq; admonet Imperatorem, Reges, Respublicas, Principes, & omnes & singulos cuiuscunque status, & dignitatis extiterint, vt quò largiùs bonis temporalibus, atq; in alios potestate sunt ornati, eò sanctiùs quæ Ecclesiastici iuris sunt, tanquam Dei præcipua, eiusq; patrocinio tectauerentur, nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsuè Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximeq; Ministris ipsorum Principum lædi patiantur, sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atq; Iurisdictionem impediunt, animaduertant; quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumq; protectionem existant, imitantes anteriores optimos, religiosissimosq; Principes, qui res Ecclesiæ sua imprimis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt: Adeòq; ea in re quisq; officium suum sedulò præstet, quò cultus Diuinus deuotè exerceri, & Prælati cæteri; Clerici in residentijs, & officijs suis quieti, & sine im-

pedimentis, cum fructu, & ædificatione populi permanere
valeant. Hactenus Conc. Trid.

Et quoniam non rarò contingit, aliquos ex diuersis causis, mā-
num Iudicis secularis pertimescentes, ad Ecclesias, sacraq;
loca confugere, vt Ecclesiastica immunitas iuxta sacros Ca-
nones illæsa, inuiolataq; conseruetur, mandamus presbyte-
ris, atque Clericis quarumcunq; Ecclesiarum, vt Nos, seu
Vicarium nostrum in Spiritualibus quamprimùm de con-
fugientibus ad Ecclesias suas, certiores faciant, quò confi-
derata personarum, locorum, factiq; qualitate, decerni pos-
sit, quod sacrorum Canonum dispositioni consentaneū est.
Non possit autem secularis potestas citrà Ecclesiasticæ su-
perioritatis licentiam (quæ non detur, nisi in casibus à iure
permisissis) fugientes ad Ecclesiam inde extrahere.

NE CLERICI AD IUDICIA

secularia trahantur, Cap. 38.

Quia ad Ecclesiasticam libertatem in primis pertinet, vt
Clerici Ecclesiasticis, tanquam proprijs Iudicibus, subij-
ciantur: præsentī Decreto statuimus, ne quis Cle-
ricum cuiuscunq; gradus sit, ad Tribunal Iudicis secularis
trahere præsumat, neque Iudex secularis suæ cogni-
tionis officium contra eum vllatenus interponat. Si secus factum
fuerit, tam actor, quàm Iudex sententiam excommunica-
tionis ipso facto incurrant, nunquam ad absolutionis bene-
ficio admittendi, donec parti læsæ de iniurijs, & expensis
satisfecerint, vel cauerint, æstimatione & declaratione co-
ràm nobis, vel Iudicibus nostris legitimè facienda: saluis
Constitutionibus alijs super hoc promulgatis.

DE OFFICIO DECANORVM

Ruralium. Cap. 39.

Quoniam Decani Rurales ideo potissimùm constituun-
tur, vt Clericorum honestatem, & confraternitatis suæ
vili-

*Clericū tra-
hens ad Iudici-
um secularē
& Iudex co-
gnoscēs sunt
excōicati.*

utilitatem procurent, mandata nostra, & Vicarij nostri debite exequantur, & singula, quæ à Superioribus iniunguntur, ad notitiam confratrum suorum deducant, ipsos teriò admonitos volumus, vt meminerint, se in partem sollicitudinis nostræ esse vocatos. Quare eis districtè præcipimus, & in vim iuramenti Nobis præstiti, mandamus, vt si quos excessus sciuerint, quibus Ecclesia scandalizetur, quales sunt, si quid (quod Deus auertat) circa Sacramenta, & eorum administrationem sacrilegè, vel irreuerenter committatur, hæresis suspicio, furtum manifestum, homicidium, incestus, concubinatus, notoria fornicatio, manifesta vsura, aut alia delicta tam Clericorum, quàm aliorum; præterea si Clericus excommunicatus se publicè Sacris administrandis ingereret, si vsuram qualitercunque exerceret; si post monitionem Decani, tabernis, aut alijs locis inhonestis, ludis publicis, comessationibus, potationibus, & alijs actibus illicitis palàm se immisceret, si in habitu laicali, aut inhonesto incederet, & id genus alia, diligenter ea omnia Nos, aut Vicarium nostrum edoceant.

Decani in sollicitudinis partem vocati.

DE ECCLESIIS QUÆ SVNT OBNOXIÆ iuripatronatus, earumq; patronis, & bonis.

Cap. 40.

Iurispatronatus Ecclesia, seu beneficio aliquo vacante, volumus, patronum tam laicum, quàm Ecclesiasticum infra tempora à iure præscripta, præsentare; alioquin nos iuxta sacrorum Canonum dispositionem, ea conferemus.

Prohibemus insuper; ne vllus patronus sub prætextu Iurispatronatus, vel quouis quæsito colore, quicquam occupet, seu vsurpet eorum, quæ ad ipsa beneficia spectant, sed Sacerdotibus, seu Clericis ad beneficia admissis, atque institutis, omnes prouentus, res, & bona quæcunque, integra relinquat; neq; ausu sacrilego ex eisdem pensionem, partemue vllam

Patronus de bonis Ecclesie nihil sibi vsurpet. Patronus & Clericus pacificè, quæ

*Pœnā incur-
rant.*

*Conc. Trid.
sess. 22. c. 11.
de refor.*

*Conc. Trid.
sess. 24. de
refor. c. 3. in
fine.*

*Ecclesia iu-
rispatr. va-
cante quid
agendum.*

*Cap. Laicis
de iurepatr.
Bulla iuris-
patr. in visit.
recognoscen.*

vllam referuare, vel aliam quamcunque pactiōem simi-
lem apponere præsumat: alioquin tam recipiens, quàm dās,
vti simoniacæ labis rei; eo ipso excommunicationis pœnā
incurrisse censeantur. Et insuper patronus omni suo, quod
superinde habebat, iure, instituendus verò nominationis,
seu præsentationis commodo, ipso facto sit priuatus.

Præterea patroni in ijs quæ ad Sacramentorum administratio-
nem, & Diuinum officium peragendum spectant, nullate-
nus se præsumant ingerere; neque visitationi ornamento-
rum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu prouentuum fa-
bricarum sese immisceant. Si quid tamen aliqua reforma-
tione dignum aduerterint; id Nobis, aut Vicario nostro
quamprimùm significant.

Insuper vacante quacunq; huiusmodi Ecclesia, de nostro, vel
Vicarij nostri, & nullatenus patroni ordine, Vicarius con-
stituatur idoneus, & fidelis, qui regat Ecclesiam, necessita-
tibus prouideat, fructusq; percipiat, & vsq; ad nostram, vel
Vicarij nostri deliberationem, fideliter referuet, rationem
debitam de eis redditurus.

Denique omnino prohibemus, ne quis prætextu iurispatro-
natus præsentatos Clericos, & per nos admissos, ac instituo-
tos audeat amouere, aut in exercitio officij sui quouismodo
impedire, vel alios auctoritate propria assumere, sine no-
stro consensu, sub pœna amissionis Iurispatronatus. Contra
intusum verò pœnis suspensionis à Diuinis, & alijs arbi-
trio nostro vel Vicarij nostri procedi volumus.

Propterea visitatoribus nostris mandamus, vt si quid fraudis,
vel suspicionis in Bullarum recognitione, aut aliàs repere-
rint, opportunè iuxta Sacrorum Canonum regulas prouide-
re non omitant.

DE ECCLESIIS SARTIS TECTIS

conseruandis, & reparandis, si quæ vetustate
sint collapsæ. Cap. 41.

VT Ecclesiæ sartæ tectæ custodiantur, Constitutionem
Cardinalis Bernardi sequentes, tecta, ex quorum negle- *Bern. c. 56.*
ctu, & vitio, plerumque ruinarum initium contingit, per
communitates sub excommunicatiōis, & interdicti pænis,
arbitrio nostro infligendis, refici mandamus: si quæ verò
de præsentī sint in nostro Episcopatu, aut futuris tempori-
bus erunt Ecclesiæ ruinosæ, & quæ reparatione indigeāt, vo-
lumus in ijs restaurandis, seruari decretum Conc. Trid. sess.
21. cap. 7. de reform. incip. Cum illud quoq;

Ac proinde præcipimus, vt in proxima futura visitatione hu-
iuscemodi Ecclesiarum status, ac necessitas diligenter con-
sideretur, eaq; omnia remedia adhibeantur, quæ dicti
Conc. Constitutione proponuntur.

DE NOVIS ECCLESIIS

erigendis. Cap. 42.

PRæsenti Constitutione declaramus, vt iuxta Canonicas
sanctiones nullus intra fines Parochiæ erigat, vel erigi pa-
tiatur nouas Ecclesias, vel in campis Icones, vel capitellos,
sine licentia nostra. Cum populus nouitate gaudeat, &
matrices Ecclesiæ talibus occasionebus fraudentur debitis
honoribus, & sæpenumerò hominum temeritate, falsa pro-
ueris in his locis publicari compertum sit. Volumus, &
mandamus, vt Rectores parochialium Ecclesiarum, vbi
similia attentantur, ad Nos, vel Vicarium nostrum re-
currant: vt cum causæ cognitione, quod cum pietatis, &
seruitij Diuini commodo coniunctum erit, decernere pos-
simus.

DE

DE

DE OCCVPATORIBVS DECIMARVM
& aliorum bonorum Ecclesiasticorum.

Cap. 43.

VSque aded inexplebilis, & cæca temporalium rerum cupiditas quorundam hominum animos occupat, vt nec ab ijs quæ Dei sunt, eiusq; præcepto Ecclesijs, illarumq; ministris debentur, non secus ac si profana, & in nullius dominio essent, inuadendis; se contineant.

Quod cum alicubi in hac nostra Diocesi circa Decimas, & nonnulla alia bona Ecclesiarum euenire deprehendamus, Constitutionem bo. mem. Cardinalis Bernardi innouando, eos qui occupant, aut detinent bona Ecclesiæ Sancti Vigiliij, aut aliarum Ecclesiarum Ciuitatis, vel Diocesis nostræ, nisi infra spatium trium mensium à publicatione præsentis Decreti (quem terminum eis, & eorum cuilibet pro peremptorio, ac monitione Canonica assignamus) ea restituerint, in his scriptis excommunicamus, decreto sacri Conc. Triden. (cuius normam in exequendo sequi volumus) inhærentes: quod propterea hic de verbo ad verbum inferendum duximus. Videlicet.

Bern. c. 27.

Ses. 22. c. 11. de refor.

Piorum locorum bona quacunquæ usurpantes, anathemati subiaceant.

Si quem Clericorum, vel laicorum quacunq; is dignitate, etiã Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, vt alicuius Ecclesiæ, seu cuiusuis secularis, vel regularis beneficij, Montium pietatis, aliorumq; piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura etiam feudalialia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, seu quascunquæ obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent, per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum, aut laicorum, seu quacunquæ arte, aut quocunquæ quæsito colore, in proprios vsus conuertere, illosq; usurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur, is anathemati tam diu subiaceat, quam diu

diu Iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus; quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ peruenierint, Ecclesiæ, eiusque administratori, siue Beneficiato integrè restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quòd si eiusdem Ecclesiæ patronus fuerit, etiam Iurepatronatus, ultra prædictas pœnas, eo ipso priuatus existat. Clericus uerò qui nefandæ fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat, necnon quibuscumque beneficijs priuatus sit, & ad quæcunque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à suorum ordinum executione etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio, suspendatur. Hactenus Conc. Triden.

*Patronus
usurpans
mittit Insuper
tronatus.
Cleric. usurpationis
fabricator quibus
pœnis
subiaceat.*

Pari etiam pœnæ subijcimus eos, qui sciunt tales detentores, & occupatores bonorum huiusmodi, siue feudorum, nisi infra præfatum tempus illos manifestauerint. Et si occupatores, & detentores huiusmodi bona restituere neglexerint, ultra præfatas pœnas, omnibus alijs iuribus, quæ ab Ecclesijs tenent, hoc nostro decreto eos perpetuò priuamus, & priuatos esse decernimus. Volentes, ut hæc Constitutio ter in anno publicetur, quum maior uerisimiliter populi multitudo in Ecclesijs reperitur: Denunciatores autem etiam secretos talium occupatorum, ultra mercedem Diuinam, suis præmijs non frustraturi.

*Constitutio
publicanda.*

Statuimus item, & ordinamus, ut Beneficiati, & alij Clerici studeant indagare, si qui sint detentores bonorum Ecclesiarum, aut Decimarum oppressores piorum locorum, & miserabilium personarum, viduarum, pupillorum, & orphanorum; & si quos repererint, illos Nobis, aut Vicario nostro in Spiritualibus notificent; ut contra eos, prout iustitia postulat, procedi possit, in quo si negligentes fuerint, eorum conscientias oneramus; reseruata etiam Nobis, vel Vicario nostro arbitraria punitione.

*Beneficiati
vigilent contra
detentores bonorum
Ecclesiasticorum.*

Et

*Decima in-
tegrè & si-
ne fraude sol-
uenda.*

Et quia secularium nonnulli interdum temeritate propria De-
cimas, quas omnium Dominus solui præcepit, in totum, vel
pro parte subtrahere, vel per fraudem diminutas, & vitia-
tas præstare non verentur, in animarum suarum graue pe-
riculum, præcipimus cunctis prædicatoribus, & confessori-
bus, tam religiosis, quàm secularibus in virtute sanctæ obe-
dientiæ, quatenus in prædicationibus, & confessionibus, fi-
delem populum studiosius moneant, & inducant, vt me-
mores salutis animarum suarum, Decimas omnium terra-
nascantium, sine vlla diminutione, & fraude, personales
verò secundum laudabilem consuetudinem persoluant, si
pœnas damnationis æternæ voluerint euitare.

*Ses. 25. ca.
12.*

Et quoniam magni momenti esse puramus, quòd vltra iam su-
perius dicta, saluberrimum etiã Conc. Trid. Decretum de
Decimis ad fidelis populi notitiam deducatur, illud hic de
verbo ad verbum subiungi volumus; videlicet.

*Decimarum
solutio Deo
est debita.*

Non sunt ferendi, qui varijs artibus decimas Ecclesijs obue-
nientes, subtrahere moliuntur, aut qui ab alijs soluendas,
temerè occupant, & in rem suam vertunt; cum decimarum
solutio debita sit Deo; & qui eas dare noluerint, aut dan-
tes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta
Synodus omnibus cuiuscunq; gradus, & conditionis sint,
ad quos decimarum solutio spectat, vt eas, ad quas de iure
tenentur; in posterum Cathedrali, aut quibuscunq; alijs
Ecclesijs, vel personis, quibus legitimè debentur, integre
persoluant. Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt,
excommunicentur; nec ab hoc crimine, nisi plena restitu-
tione secuta, absoluantur.

*pro decima-
rum consecu-
tione, præ-
sò sint Iudi-
ces seculares.*

Omnibus igitur tam Ecclesiasticis, quàm Secularibus Iudi-
cibus, Officialibus, & Ministris nostris ferò præcipimus,
quatenus gratiam nostram caram habent, vt Ecclesiasti-
cis personis, & earum Ministris, pro ipsarum decimarum
consecutione, omnino prestò sint, auxilium eis præbendo
aduersus pertinaces, & quouismodo in soluendis decimis
frau-

fraudem ommittere attentantes.

DE NOVALIBVS.

Cap: 44.

Placuit bo. mem. Cardinalis Bernardi Decretum super *Bern. c. 28.*
 Noualibus per Nos innouatum, hic subiungere. Videlicet.

Licet laici in Ecclesiarum Parochijs decimas possideant ab antiquo, Noualium tamen Decimas, quæ in Parochijs ipsis insurgunt, nullo modo seu titulo valent possidere, Præsenti itaque Constitutione decernimus, Noualia huiusmodi non ad laicos prætextu decimarum, sed ad Ecclesias, sub quarum districtu crescunt, pertinere, iuri communi, ac Constitutionibus quondam bo. mem. Episcopi Alexandri, ac aliorum Prædecessorum nostrorum, inhærendo, mandamus laicis, & Noualium ipsorum detentoribus, vt ea liberè Ecclesijs dimittant, sub pœnis in eisdem Constitutionibus contentis; in quibus præcipitur omnibus, & singulis Plebanis nostræ Diœcesis, sub excommunicationis pœna, vt postquam tales detentores legitimè declarati fuerint, excommunicationis sententiam incidisse, publicè diebus Dominicis, & Festiuis, candelis accensis, pariter & extinctis, & Campanis pulsatis, excommunicati denuncientur. Quibus pœnis successores, & hæredes Noualia ipsa vsurpantium, pari iudicio volumus subiacere.

Noualia ad Ecclesias sub quarum districtu crescunt, pertinent.

Insuper mandamus vniuersis, & singulis colonis, & afflictis, qui agros conuertunt in prata in fraudem, ne decimas soluât; sub excommunicationis pœna, vt ab eiusmodi fraude desistant; sed de fructibus, etiam secundarijs, quotiescunque etiam in anno nascuntur, & quibus de iure tenentur, decimas dent, & sine aliqua diminutione persoluant.

Agros in prata conuertentes in fraudem Decimas soluât excommunicandi.

DE

DE BONIS ECCLESIAE NON
alienandis. Cap. 45.

Bern. c. 26.

*Ecclesiarum
bona nō alie
nanda. sine
consensu Or
dinarij.*

*Caducitates,
& deuolutio
nes nō remic
tenda.*

*Locationes
perpetuas pro
hibita.*

*Notariorum
pena scriben
tium contra
hoc capitulū
Cap. public.*

VT bona, quæ pia fidelium deuotio Ecclesijs contulit, il-
læsa, & integra custodiantur, bo. mem. Antecessoris no-
stri Cardinalis Bernardi Decreto inhærentes, vetamus om-
nibus Præpositis, Prælati, Decanis, Prioribus, Beneficia-
tis, & alijs quibuscunq; tam secularium, quàm regularium
Ecclesiarum Rectoribus, ne beneficiorum suorum bona tam
immobilia (qualiacunq; ea sint) quàm mobilia, præser-
tim ad Canonicæ, vel Ecclesiæ ipsius vsum pertinentia, ci-
tra nostrum consensum in scriptis habitum, alienare audeât,
sed contra, omni studio aduigilent, ne ipsorum incuria,
aut culpa dissipentur, aut ab alijs vsurpentur.

Prohibemus præterea omnibus antedictis, ne caducitates, &
deuolutiones bonorum Ecclesiarum, & Beneficiorum re-
mittere, aut super his transigere, vel nouas locationes per-
petuas, sine nostra licentia, ipsis contractuum instrumentis
inferenda, concedere possint, decernentes huiusmodi citra
nostram licentiam celebratos contractus quoscunq; licet
alijs solennitatibus alioqui sint vallati, nullius esse roboris,
& efficaciz. Notarios autem tales contractus scribentes, su-
spensionis ab officio per annum, & insuper quinque mar-
charum pœna mulctari volumus. Mandantes ter in anno
tempore congruenti hanc Constitutionem per Parochos
publicari.

DE BONIS ECCLESIAE
administrandis. Cap. 46.

Cum Ecclesiarum bona in Dominio Dei sint posita, pos-
sessio eorum apud Ecclesiam, administratio verò apud
Rectores; omnes Clericos, & Sacerdotes beneficiatos ad-
monemus, & seriò eis præcipimus, vt bonorum huiusmodi
dili-

diligentem curam habeant, studeantq; & inuigilent, ne à quoquam usurpentur. Quòd si verò in hoc ab aliquo impediatur, Nobis id denuncient. Et si per eorum negligentiam, Ecclesiæ passæ fuerint damnum, pœnis iuris, & alijs nostro arbitrio afficiantur.

Ecclesiarum bona diligenter conseruanda.

Distriçtè prohibentes laicis, ne de sepulturis dandis se intro-mittant; nec campanas, aut alia ad cultum diuinum deputata, contra voluntatem presbyterorum, quocunq; modo contrectent: sed eorum vsum integrum Parochis permittant; nec in Ecclesijs, & rebus earundem quicquam propria auctoritate ipsi statuere, aut ordinare præsumant: Quod decretum sæpius per annum in Ecclesijs publicari mandamus.

De sepult. & ad diuinum cultum deputat & de rebus Eccles. nil statuant laici. decret. public.

DE CONFICIENDIS INVENTARIIS reddituum Ecclesiarum. Cap. 47.

NE bona Ecclesiarum iniuste occupentur, Antecessorum nostrorù menti inhærentes, statuimus sub pœna quinq; florenorum, vt quilibet Beneficiatus infra annum à publicatione præsentis Constitutionis, bonorum tam mobilium, quàm immobilium Ecclesiæ, & Beneficiorum suorum per Notarium publicum, Inuentarium authenticum curet faciendum: in quo Bonorum immobilium quantitates, & confinia accuratè describantur, quod quidem Inuentarium, seu copia eius authentica nobis in dicto termino præsentetur, originali apud Ecclesiam; seu Beneficiatum remanente: contra negligentes autem Vicarius noster ad pœnas prædictas, aliasque grauiores pro qualitate contumaciæ, procedat.

Bern. 6. 24.

Inuentario-rũ copia authentica Ordinarario præsentanda.

DE LOCATIONIBVS

Bonorum Ecclesiarum, Cap. 48.

*Locationes
vltra trien-
nium inuali-
da.*

E Adem ratione prohibemus, ne quis Clericus cuiuscunq; ordinis existat, redditus, aut bona ad Beneficium, vel Ecclesiam suam pertinentia, ad longius tēpus, quàm ad triennium locare possit, neque factam iam locationem renouare, aut prolongare ad longius spatium, quàm de triennio in triennium; decernentes, vt contractus huiusmodi locatonum factus ad longius tempus, validus non sit, nisi consensus, & beneplacitum à Nobis obtentum sit, & instrumentò insertum.

*Anticipata
solutiones
prohibita in
locationib.*

Similiter prohibemus Beneficiatis quorumcunq; Beneficiorum, & Ecclesiarum, anticipatè aliquid recipere à conductoribus suis, ne qua successoribus fraus, aut præiudicium fiat, iuxta Decretum Conc. Trident. sess. 25. cap. 11. incip. Magnam Ecclesijs.

NE VACANTES ECCLESIAE

Impolientur. Cap. 49.

*Ecclesiarum
& Clericorū
bona inuadē-
tes qua pena
plectuntur.*

S Tatuimus, ne vllus Ecclesiasticus, vel secularis, quocunq; officio in parochia fungatur, siue dignitate præmineat, Ecclesiarum vacantiū, aut Clericorum decedentium maxime Parochorum bona rapiat, dissipet, aut inuadat, iurispatronatus, aut alio quocunq; prætextu. Contrafacientes si iurispatronatus habeant, illud eo ipso amittant, & vt alij quicunq; anathemati, & alijs pænis subiaceant, iuxta decretum Conc. Trid. sess. 22. de refor. c. 11. incip. Si quem Clericorū:

decr. public.

Quod decretum aliquoties per annum publicari volumus. Curet autem Decanus Ruralis, vel ipso absente, Commissarius; aut proximior Parochus, quem ædituus Ecclesiæ ægro- tantis de periculosa eius infirmitate, & obitu (si sequatur) quamprimum certio- rem faciat: omnia bona mobilia, &

*Clerico dece-
dente, Deca*

scri-

scripturas iurium ipsius defuncti, in tuto loco reponi, & ob- nus ; &c.
 signari, quousque Nos, vel Vicarius noster certiores facti quid agat.
 simus; interim ipse Decanus prouideat de idoneo Sacer-
 dote pro populi, & Beneficij exigentia, vsq; ad vltiorem
 nostram, vel Vicarij nostri deliberationem.

DE SYNDICIS, ET IVRATIS
 Ecclesiarum. Cap. 50.

Ecclesiarum indemnitati prouidere cupientes, præsentem
 Constitutione ordinamus; vt præter Rectorem, siue Ple-
 banum, tanquam principalem, quotannis duo laici bonæ *Syndici qua-*
 famæ, & conuersationis, & qui soluendo sint, vel tot, quot *les eligendi.*
 fuerint necessarij, & opportuni; Syndici seu Iurati fabricæ
 cuiusq; nostræ Diœcesis Ecclesiæ constituantur. Qui qui-
 dem laici huiusmodi syndicatus, seu procurationis officia,
 citra eorum priuata commoda, fideliter cum scitu, & con-
 sensu Plebani, exerceant; rationem de singulis per eos col-
 lectis, leuatis, distributis, & factis in præsentia ipsius Recto-
 ris, siue Plebani, tanquam principalis procuratoris, & alio-
 rum, iuxta laudabilem cuiusque loci consuetudinem, sin-
 gulis annis, temporibus consuetis, vnà cum residuis red-
 dendo. Quæ residua, & in vniuersum, omnia fabricæ cre- *Redditis ran-*
 dita, sub ipsorum syndicatu facta, intra bimestre successo- *tionibus re-*
 ribus exacta consignent; sin minus, de suo ea præstare teneantur. *sidua succes-*
 Successores verò munus huiusmodi suscipientes, iurent in ma- *soribus con-*
 nibus Parochi, se fideliter officium suum facturos. Parochis *signentur e-*
 verò præsentis Decreti auctoritate, huiusmodi iuramentum *facta.*
 recipiendi; etiam multa renitentibus syndicis indicta, fa-
 cultatem impartimur. Quod nostrum Decretum qui trans-
 gredi ausi fuerint; ij per Rectorem, seu Plebanum canoni-
 cè moniti, si in præmissis non satisfecerint, eo ipso sacrorum
 Canonum pœnas incurrant: Plebani verò de his ad Nos,
 vel Vicarium nostrum referant.

Qua

Qua in re serio monemus ipsos Rectores, vt diligenter officio suo satisfaciant, alioquin & Deo, & Nobis negligentia rationem reddituri, condignamq; punitionem recepturi.

Ecclesiarum pecunia, & instrumenta capsis inclusantur.

Pœna Syndicorum negligentium exactionem.

Oblationes in capsis Ecclesiarum à laicis non usurpentur.

Scripturis & libris Ecclesiarum &c.

Et vt Ecclesiarum necessitatibus opportunè subueniatur: ordinamus, vt pecuniæ ad eas pertinentes, scripturæ item, & quæcunque litterarum monumenta asseruentur in capsis firmiter ad hoc constructis, & loco tutiore positis, quæ vt i & gazophylatia, duabus vel tribus clauibus pro locorum consuetudine obseruentur; quarum vnã Parochus, alteram secularis potestas (vbi ita consuetum est) tertiam Syndici habeant: ita vt neque dicti Syndici, neq; alij possint ijs pecunijs vt i, aut alijs vtendas dare. Et qui hactenus pecunias huiusmodi penès se habuerunt, cogantur sub pœna duplicis fabricæ applicanda (quam etiam duplicem pœnam, nouo Syn dico intra dictum bimestre, exactionem negligentium, applicandam eidem fabricæ, imponi mandamus) infra idem spacium omnino eas reddere nouis syndicis, ad necessarios Ecclesiarum vsus reponendas, & vbi occasio tulerit, impendendas.

Prohibemus etiam, ne oblationes, quæ in gazophylatijs, & capsis in Ecclesijs constitutis fiunt, à laicis etiam Insuperatus habentibus occupentur; ne vè propria auctoritate in illis se ipsi ingerant, quacumq; arte, vel quæsito colore, in proprios vsus illas conuertendo, seu impediendo, ne ab ijs, ad quos de iure pertinent, percipiantur, sub pœna excommunicationis, & alijs iuxta Decretum Conc. Trid, sess. 22. cap. 11. §. incip. Si quem Clericorum.

Et quia sæpè magnæ quibusdam in locis fieri consueuerunt impensæ, in adhibendis Notarijs, & conficiendis instrumentis, & scripturis; Item in alijs rebus, quæ in libris Ecclesiarum scribuntur: cupientes ipsarum Ecclesiarum indemnitati consulere; Statuimus, quod scripturis, & libris rationum ipsarum Ecclesiarum, necnon locationibus temporalibus, & affectibus (quos vocant) perpetualibus secundum Constitutiones

tutiones nostras faciendis vsque ad summam viginti quinque; *nu notatis fides adhib.*
 Rhenensium, Plebani manu coram Syndicis ipsius Ecclesie, aut Regularis, seu Iuratis villarum, vel duobus saltem idoneis testibus, notatis, plena adhibeatur fides, non secus, ac si Notarij publici manu scriptæ essent. Id quod etiam ad scripturas eadem solennitate antehac factas extendi volumus. Mandantes etiam, vt impensæ, quæ in rationibus Syndicorum recipiendis, fieri consueuerunt, quantum fieri potest, moderentur, ac superflua tollantur: præsertim illarum, quæ in comestationibus, & comporationibus in Ecclesiarum detrimentum fieri solent. *impense moderanda.*

DE LEGATIS AD PIAS CAUSAS,

& ad quæ teneantur Notarij.

Cap. 51.

Volumus, & mandamus, inhærendo Constitutioni *bern. c. 36.*
 mem. Cardinalis Bernardi, vt nullus Notarius per totam Diocesim nostram præsumat conficere vllum testamentum, nisi aliquid fabricæ Ecclesie Cathedralis Sancti Vigilij Tridenti sit legatum, sub pœna decem florenorum.

Mandamus etiam districtè eisdem Notarijs sub pœna rescindendi Ecclesie de suo quanti illius intererit, necnon peccati mortalis (cuius absolutionem Nobis vel Vicario nostro expressè reseruamus) ne animos testantium auertant quominus legata ad dictam fabricam, ac aliàs Ecclesias, & *Notarij impediētes quominus legata pia fiant, quam pœnā incurrunt.*
 pias causas, faciant.

Præterea dolenter audiimus, quod fidelium tam Clericorum, quàm laicorum testamenta, atq; vltimæ voluntates, & maximè pro animarum salute ad pios vsus legata, & relicta, suis debitis executionibus peruerse, & negligenter multis in locis multiplicetur frustrantur, & retardentur.

Cum itaq; vltima voluntas testantium, & præsertim ad pias causas, debita executione nullo modo sit fraudanda, & nostro incumbat officio Pastoralis, talibus prouidere, testamentaq; defendere, & exequi; Vniuersis nostræ Diocesis, &

D Iurisdic-

*Legata ad
pias causas
executioni
mandentur.*

*Legata pia,
& eorū cau-
sæ Ordinario
reseruatæ.*

*Notarij le-
gata pia Pa-
rochis exhi-
beant.*

*Notarij, &
hæredes lega-
ta pia negli-
gentes quib.
pœnis subia-
ceant.*

*Idem Ord-
nario denun-*

Iurisdictionis Ecclesiasticis, & secularibus sub interminatione Diuini Iudicij, & alijs pœnis, quæ Nobis, vel Vicario nostro pro qualitate facti, & personarum infligendæ videbuntur, inhibemus, ne testamenta, & vltimas voluntates Ecclesiasticarum, vel secularium personarum, maximè ad vsus pios, earumq; executionem negligant, retardent, vel impediant. Nec testamentorum, & legatorum, quæ ad Diuinum cultum pro animarum salute sunt facta, & causarum, occasione ipsorum, pro tempore notarū, & mouendarum, cognitioni se intromittant; sed eam ad Nos, vel Vicarium nostrum remittant.

Mandantes etiam sub eadem pœna omnibus Notarijs, vt huiusmodi legata pia, quæcunque in suis instrumentis habent, intra duos menses à publicatione præsentis Decreti computandos, omnino in scriptis exhibeant (etiam si antehac aliquando ea exhibuerint) Parochis, seu Curatis locorum vbi degunt hæredes ad ipsa legata obligati; & in posterum etiam successiuè, quæcunque legata pia habebunt, intra duos menses computandos à die mortis ipsorum testatorū, seu codicillantium, exhibeant dictis Parochis, seu Curatis, qui pariter tanquam de animabus sibi commissis, districtè rationem reddituri, serijs adhortationibus efficere studeant, vt legata huiusmodi infra idoneum tempus iuxta testatorum dispositionem, executionem habeant: In quibus exequendis si Notarij, & hæredes ad legata obligati culpabiles fuerint, vltra præfatas pœnas, incurrant multã vnius floreni fabricæ Ecclesiæ Parochialis applicandam, & nihilominus per ipsos Parochos, vel Curatos Nobis vel Vicario nostro quamprimùm denuncientur, ad hoc vt officio nostro satisfacere valeamus.

Ipsi quoque Parochi, & Curati in prædictis negligentes, eandem pœnam incurrant.

Insuper Decretum hoc integrum saltem bis per annum publicetur in Ecclesijs.

DE LEGATORVM PIORVM

commutatione. Cap. 52.

Quoniam omnium piarum dispositionum in casibus à iure concessis executores sunt Episcopi; Propterea si quæ commutationes legatorum ad pias causas faciendæ videbuntur; mandamus eas ad nos referri, vt possimus iuxta Decretum Conc. Trident. sess. 22, cap. 6, circa eas prouidere. Sicubi verò vel propter magnum numerum Missarum ex legatis, vel propter tenuitatem Eleemosynarum aliqua opus fuerit noua prouisione, vt pijs testantium mentibus satis fiat; mandamus pari modo de ijs ad Nos referri, vt possimus in Synodo, prout expedire videbitur, prouidere.

Con. Trid. Sess. 22. c. 8. de reform.

Sess. 25. c. 4. de reform.

DE TESTAMENTIS

Clericorum. Cap. 53.

NE circa Clericorum testamenta, & eorum executiones vllæ fraudes committantur, & bona per eos relicta ad alios vsus, quàm sunt destinata, dispensentur; statuimus vt quicumque in nostra Diocesi extra Ciuitatem executor, seu Commissarius bonorum relictorum per Clericos decedentes, se intromittere velit in executione facienda, antequàm manum ad aliqua bona detrahenda apponat, omnino conficiendũ curet inuentarium authenticum bonorum in hæreditate defuncti Sacerdotis repertorum (si quidem ad valorem rhenensium quinquaginta ascendunt) illudq; ad nos mittat, & de obitu Nos, vel Vicarium nostrum, quàm primùm certiozem faciat, & vbi legitimè requisitus fuerit Nobis, aut dicto Vicario integram de inuentis, vel distributis reddat rationem.

Bern ca. 37.

Inuentaria bonorum repertorum in hered. Clero defuncti.

Si verò, probabiliter ad valorem quinquaginta Rhenensium non ascendunt, executor ipse, præsentibus Syndicis, vel duobus testibus fide dignis, inuentarium conficere possit: quo casu etiam supra scripta seruare obligatus sit.

Si quis verò præmissis non seruatis, bona cuiuscunque Clerici

D 2 Nobis

Nobis immediatè subiecti, dispensare præsumpserit, ultra refectionem de suo proprio, arbitrio nostro puniatur.

*Regulari ex
tra claustra,
& suorum obe-
dientiam de
functo, quid
agendum.*

Mandamus insuper omnibus Parochijs per Dioccesim nostram vbilibet constitutis, vt si quem regularem cuiusuis ordinis extra claustra, & suorum obedientiam in hac nostra Dioccesi mori contingat, eius bona quæcunque, quamprimùm annotent, & Nobis Inuentarium transmittant, eaq; diligenter custodiant, donec à Nobis aliud desuper statuatur, sub pœnis arbitrio nostro exigendis.

DE PORTIONE FRVCTVVM POST mortem Clerici restantium, successori assignanda. Cap. 54.

QVia verò frequenter controuersie inter Clericos nouiter promotos ad Beneficia, & executores defunctorum super fructibus restantibus occurrunt, cuiam debeant applicari: proinde Nos canonum sanctiones imitando ordinamus huiusmodi inter præmissos nostræ Diocesis extra Ciuitatem nostram, faciendam esse diuisionem: Videlicet, vt de superexistentibus fructibus, talis successoribus assignetur portio, vnde Iudicio Vicarij nostri, vel Decani Ruralis, honestè sustentari valeant, vsque ad integrorum, & nouorum fructuum perceptionem, quocunque anni tempore decedere contingat Antecessorem, ne Plebs occasione tali, debito defraudetur obsequio.

DE SEPVLTVRIS.

Cap. 55.

Bern. c. 59.

*Ecclesiasti-
ca sepultura
indigni.*

STatuimus, & ordinamus de occisis, seu præuentis mortuis in enormibus, & manifestis peccatis, cuiusmodi sunt interdicti, excommunicati, se ipsos ex desperatione interimentes, Hæretici (quorum sepultura in Ecclesia, ipso facto, Ecclesiastico interdicto subijcitur) publici concubinarij, & vsurarij manifesti, quod in Cæmeterio non sepeliantur, si
fine

sine confessione, vel saltem signis contritionis decesserint.

Et qui tales scienter sepelierint, absque speciali licentia nostra, vel Vicarij nostri, sententiam excommunicationis hac nostra monitione præmissa, ipso facto, & vltiorem penam, etiam arbitrio nostro infligendam incurrant. Adijcientes, vt cadauera contra hanc nostram Constitutionem sepul-
 torum exhumentur, & sepultura careant Ecclesiastica.

*Qui indignos scienter sepeliunt, quam penam incurrun-
 runt. Indig. sepul. exhumentur.*

Vt insuper occurramus nimie quorundam ambitioni, qui non contenti fidelium cæmeterio, loco ad hoc destinato, in ipsis Ecclesijs, atq; adeo iuxta altaria, volunt sua, suorumq; cadauera tumulari: serio prohibemus, ne vllus posthac cuiuscunque conditionis, vel gradus existat, sepulcra noua in Ecclesijs condere præsumat, sine nostra, vel Vicarij nostri licentia speciali. Qua obtenta, teneantur nihilominus sepulcra ipsa, solo æquata lapide ita plano tegere, vt vel armorum, vel aliarum imaginum sculprura desuper transeuntium pedes non offendant, nec Diuinum officium impedi-
 ant.

Sepulcra in Ecclesijs qualiter concedenda.

Parochi non permittant vlla in Ecclesijs, aut Capellis depingi arma, nisi ab ijs qui eas fundauerint, aut in toto, vel maiore parte dotauerint, restaurauerint, aut aliàs notabiliter de ijs sint benemeriti.

Arma, vel insignia in Ecclesijs depingi quibus concedendum.

DE REGVLARIBVS.

Cap. 56.

VT qui Regularem viuendi normam elegerunt, secundum regulas suas, & Decreta sacre Oecumenicæ Syn. Trid. vuant; decernimus, atq; mandamus omnibus Præpositis, Prioribus, Guardianis Ciuitatis nostræ, vt vltra professionis suæ Regulas, omnia ea & singula, quæ in eodẽ Conc. Trid. de refor. regularium sancita, quæq; per Summos Pontific. decreta sunt; tum in admissione ante religionis professionem: tum etiam in electionibus ad regimen monasteriorum, & reliqua vitæ norma instituenda, plenè & exactè obseruent. ua in re nequis negligentia, aut inobedientia suæ impunita-

Mulieres nulla intra

*monasterio-
rum septa ad
mittantur.
Pius V. Bul-
la incip. Re-
gularium .
Gr. xij. Bul-
inc. vbi grat.*

tem speret, præfenti Decreto scire volumus Regulares omnes, Nos in casibus quos nobis dictum Conc. Trid. tum soel. record. Pont. Max. Pius V. & Greg. XIII. suis Constitutionibus hac in parte delegant, contra transgredientes feuerè esse processuros. Ante omnia verò caueant, ne vllas mulieres cuiuscunque conditionis sint, intra Monasteriorum suorum septa admittant; alioqui pœnis in dictis Bullis contentis feuerè puniendi.

Ut autem Nouitij in Monasterijs præferim Sancti Michaelis, & Sanctæ Mariæ in Gries admissi, vtilis euadant religioni; præcipimus Præpositis, vt prouideant de Ludimagistris sufficienter eruditis, & bonæ famæ, qui eos tam bonis litteris, quàm moribus instruant, & doceant; qui in manibus ipsorum Præpositorum professionē fidei ante omnia emittant. Habeant etiam Theologum, qui religiosos in ijs quæ regulam, conciones, conscientię casus, & id genus alia respiciunt, omni qua potest diligentia instruat, iuxta sacri Conc. Triden. Decretum, sess. 5. cap. 1. de refôr.

DE MONIALIBVS.

Cap. 57.

Moniales etiam ad Regulæ, quam professæ sunt, præscriptum, vitam suam componant, ordinumq; suorum vota custodiant: ante omnia verò clausura sicubi neglecta fuit; restituatur, & inuiolatè obseruetur, iuxta præscriptum supradictarum Constitutionum Pij. V. & Greg. XIII.

*Monialiu
septa ingredi
Ecclesiasti-
sis, & laicis
interdictum.*

Setiò etiam mandamus, sub eisdem censuris, & pœnis, omnibus, & singulis personis cuiuscûq; status, & dignitatis sint, tam Ecclesiasticis, quàm laicis, ne vllò quæsito colore, audeant ingredi sanctimonialium septa, sine nostra, vel Vicarij nostri licentia in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, iuxta Trid. Conc. sess. 25. cap. 5. de Regul. & Monial.

In alijs quæ ad sanctimonialium disciplinam spectant, ea feruentur,

uentur, quæ facti Trid. Conc. & supradicti Pontif. in allegatis Constitutionibus præcipiunt, quorum omnium obseruationem & executionem Nos exactè prosequemur.

Is tantùm numerus Monialium constituatur, & in posterum conferuetur, qui vel ex redditibus proprijs Monasteriorum, vel ex consuetis elemosynis commodè sustentari possit, iuxta Decr. Concil. Triden. sess. 25. cap. 3. incip. Concedit sancta Synodus.

*Monialiū
numerus mo-
derandus.*

DE CLERICIS IGNOTIS

& peregrinis, ac Regularibus extra Claustra degentibus. Cap. 58.

NE quis Clericus, aut Religiosus profugus, aut aliàs criminofus in Episcopatu nostro post hac refugium, aut latibulum quærat; Statuimus, & ordinamus, vt de cætero nullus religiosus extra claustra degens, aut ignotus, siue peregrinus Sacerdos, ne dum ad vllam partem curæ animarum exercendam, sed nec ad sacrum celebrandum (itinerantibus, qui suorum ordinariorum, aut alioqui fide dignas litteras exhibeant, exceptis) sine nostra, aut Vicarij nostri licentia, in scriptis habita, admitratur: Si secus factum fuerit, qui id permittit, si quidem Beneficiatus fuerit, quoties contrauerit, pœnam decem floren. incurrat: Si non fuerit Beneficiatus, arbitrio nostro, vnà cū ab ipso admisso, puniatur. Licentiam autem huiusmodi nulli neque seculari, neq; regulari Sacerdoti peregrino concedi volumus, nisi & formatas suas, & sui Ordinarij testimoniales, ac commendatitias exhibeat.

*Sacerdotes,
qui ad Diuina non admittendi.*

Si qui verò religiosi extra Claustra ad præfens in Dioecesi nostra moram trahunt, etiam si aliàs à Nobis, vel Vicario nostro commorandi licentiam impetrauerint, volumus, vt infra duos menses, à præsentium publicatione, se coràm dicto Vicario sistant, licentiamq; obtentam exhibeant. Quod nisi fecerint, contra eos iuxta sacros Canones procedemus,

procediq; mandamus; nulla eisdem licentia, aut tolerantia; elapso dicto termino, suffragatura,

Porrò si quis huiusmodi religiosos contra hanc nostram prohibitionem fouere præsumperit, contra eum per Vicarium nostrum debitis poenis, etiam excommunicationis (si opus fuerit) procedatur.

DE QUÆSTVARIIS ORDINVM

Mendicantium. Cap. 59.

*Quæstuarij
qui, & qua-
liter admit-
tantur.*

Tamet si Quæstuariorum nomen, atq; vsus Conc. Trid. penitus aboleuit, Nihilominus Bullæ Pij V. inhærentes, admittimus, vt fratres Ordinum Mendicantium nostræ Diocesis, possint eleemosynas solitas per Episcopatum nostrum petere; & qui Sacerdotes fuerint, Diuina officia inter pètendum celebrare, ad quod tamen licentiam (quæ ultra annum se non extendat) in scriptis à Nobis, vel Vicario nostro obtinere, & Parochis, ac alijs quibuscūq; animarum curam gerentibus, ad quos diuertent eleemosynas pètitori, ostendere, eleemosynasq; per se ipsos, non autem per personas substitutas, colligere teneantur.

*Quæstuarij
celebrare pos-
sint, nō autē
concionari,
nec confessio-
nes audire.*

Quibus per licentiam huiusmodi, Missas tantum celebrandi, non autem concionandi, aut confessiones audiendi facultas data intelligatur, alijs quibuscumq; præter antedictos religiosos mendicantes, penitus interdictis, & exclusis. Indulgentias autem publicare aut Icones, Cruces, vel similia, occasione illa, vendere nulli supradictorum liceat.

DE CONFRATERNITATIBVS

Cap. 64.

*Præuilegia
Confraterni-
tatum exa-
minanda.*

Cum per Dioecesim nostram Confraternitates multæ institutæ reperiantur ad pia opera exercenda, easdem per Rectores, vitæ & morum integritate probatos, piè ac rectè gubernari cupimus; Mandantes quòd cum earum præuilegijs diligenter examinentur, ac visitentur, & quæ negligenter,

ter, vel indecenter haberi compertæ fuerint, si nulla alia ratione ad obseruantiam condecentem reduci poterunt, tollantur. De cætero verò nullæ absque auctoritate nostra institui, vel erigi possint.

Parochi verò, ac Decani intra quorum fines Confraternitates constitutæ reperiuntur, eandem adhibeant diligentiam, vt omnia in eis decenter, & piè peragantur.

Parochi, & Decani satagant.

Et si quos redditus, aut alia bona possident, ea omni studio conseruari, & singulis annis per Massarios administrationis exactam rationem reddi volumus.

DE HOSPITALIVM ET ALIORVM
piorum locorum administratione.

Cap. 61.

Quia sacrum Trid. Conc. nobis imponit curam prouidendi, vt Hospitalia, & alia loca pia fideliter administrantur; Statuimus, vt qui ad Hospitalium, Montis pietatis, & piarum Confraternitatum quarumcunq; regimen assumentur, iurent, in manibus Vicarij nostri, vel ab eo deputati, se fideliter officium suum facturos, bona ipsorum locorum ad deputatos vsus dispensaturos, & si quæ in debite alienata fuerint, recuperaturos.

Ne verò bona huiusmodi locorum piorum & eleemosynas ad priuata sua commoda conuertant, omnia mobilia, & immobilia bona in Inuentarium diligenter redacta, durante eorum administratione (quæ ultra triennium non extēdatur) nullatenus conducere, vel suis vsibus accommodare possint; ac singulis annis Nobis, vel Subdelegatis nostris administrationis rationem reddere teneantur, recusantes, Ecclesiasticis censuris compellantur.

Qui verò Hospitalia ad pauperum vsum instituta in Prioratū, administrationem, vel quemcunq; alium titulum obtinuerint, fabricas ruinosas restaurent, & sartas tectas custodiant, debitaq; onera præstent: in quo si negligentes fuerint, secundum

Fabricæ ruinosa restauranda.

cundum sacrorum Canonum, & Conc. Trid. dispositionē,
contra eos procedemus .

Mons Pietatis. Mons pietatis Ciuitatis nostræ (vnde mutuas pecunias gratis
pauperes accipiunt) & si quæ sunt alia huiusmodi in Dice-
cesi nostra, à Præfectis, quorum fides, innocentia, & chari-
tas grauiorum virorum testimonio commendata fuerit, stu-
diosè, ac fideliter administrantur . Et omnia iuxta Conc.
Triden. à Vicario nostro visitentur, & recognoscantur-

DE ADULTERIS, ET

Concubinarijs. Cap. 62.

Seff. 24. c. 8. de ref. matr. **F**œdum adulterij, & concubinarus peccatum à nostro
Episcopatu eliminatum cupientes, sacri Triden. Concilij
præscriptum inuiolabiliter obseruandum duximus : cuius
Decretum ob id hoc loco inferi voluimus, vt sciant omnes,
Nos contra eos esse processuros secundum dicti Concilij
regulas: Cuius Decreti tenor est .

Græue peccatum est homines solutos concubinas habere: gra-
uissimum verò & in huius magni Sacramenti singularem
contemptorum admissum, vxoratos quoq; in hoc damna-
tionis statu viuere, ac audere eas quandoq; domi etiã cum
vxoribus alere, & retinere. Quare vt huic tanto malo san-
cta Synodus opportunis remedijs prouideat: statuit huius-
modi concubinarios tam solutos quàm vxoratos cuiuscun-
que status, & dignitatis, & conditionis existant, si postquàm
ab Ordinario, etiã ex officio admoniti ea de re fuerint, con-
cubinas non eiecerint, seq; ab earum consuetudine non se-
iunxerint, excommunicatione feriendos esse, à qua non ab-
soluãtur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. Quòd
si in adulterio, vel concubinato per annum censuris negle-
ctis, permanserint, contra eos ab Ordinario seuerè pro qua-
litate criminis procedatur. Mulieres siuè coniugatæ, siuè
solutæ, quæ cum adulteris, seù concubinarijs publicè vi-
uant, si ter admonitæ non paruerint, ab Ordinarijs locorum,
nullo

nullo etiam requirente, ex officio grauius pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, vel Diocēsim, si id eisdem Ordinarijs videbitur, inuocato (si opus fuerit) brachio seculari, eijciantur: alijs pœnis contra adulteros, & concubinos influctis in suo robore permanentibus.

NE PARENTES CVM FILIIS AVT

Filiabus, aut Fratres cum sororibus in vno lecto dormiant. Cap. 63.

Quandoquidem intelligimus in hac nostra Diocēsi parentes cum filijs, vel filiabus, fratres cum sororibus, & alijs consanguineis suis proximis, adultis præsertim; in vno lecto interdum dormire, cum euidenti incestus, & damnationis animarum suarum periculo, ne id in posterum fiat, vel paupertatis, vel alterius cuiuslibet necessitatis prætextu, monemus Parochos, vt suos parochianos, posito ipsis ob oculos periculo peccati horrendi imminētis, minis & pœnis ab huiusmodi condormitione deterreant, & si necessitatem ita exigere videant, Nobis, vel Vicario nostro denuncient pro qualitate facti coercendos, & puniendos, Pariter matres, & nutrices hortentur, ne infantulos noctu in lecto secum habeant propter periculum suffocationis, vel saltem ita eos accommodent, vt non periclitentur: quemadmodum etiam in nostro Rituali monentur, & poterunt Parochi opportunè Dominicis diebus per annum aliquoties hoc decretum insinuare.

*Infantulos noctu matres, & nutrices nō nisi cautè in lecto secū habeant.
Decr. insin.*

DE VSVRIS, ET ILLICITIS contractibus. Cap. 64.

Quamuis vsuraria prauitas quantò pluribus Constitutionibus reprimatur, tantò acrius per nouas fraudes erumpit; solerter nihilominus cupidorum hominū auaritiæ, & iniquitati obuiam eundem esse, & diuinæ, & humanæ

manæ leges admonent. Ac proinde Nos Cardinalis Bernardi, & aliorum Prædecessorum nostrorum Constitutiones renouantes: statuimus vt iuxta canonicas sanctiones contra quoscunq; manifestos vsurarios seuerè procedatur.

Et quia cupiditatis stimulis acti auari, & omnis christianę pietatis obliti, lucris p fas, & nefas inhiantes, varijs technis, & fraudibus vsurariam prauitatem contegunt, & obuioluunt.

*Palliatorũ
cõtractuum
iudicia.*

Quandocunq; contractus aliquis sub titulo, & nomine venditionis, emptionis, locationis, societatis, permutationis, aut quouis alio celebratus fuerit; si ex circumstantijs personarum, rerum, temporis, pretij, lucri, aut alijs verisimilibus coniecturis, constiterit, secundum latentem contrahentium mentem, contractum diuersum esse à substantia realis, puri, & legitimi contractus, sub cuius nomine celebratus fuit; Declaramus vsurarium esse, & pro tali haberi debere; ac contra ita contrahentes, vt contra vsurarios esse procedendum (etiam si tales contractus, vt iniusti, & illegitimi, fuerint in iudicio rescissi) ob lucrum certum, vel probabile; habitum, aut expectatum, ex pecunia, re exhibita, vel non exhibita; vel eius pretio.

*Notarij quã
do in consciã
tia tenentur
ad dãna parti
tã læsã.*

Quòd si Notarij scienter celebrauerint contractus tales, aut vbi etiam res de quibus contrahitur non extant, vel vbi pecunia, de qua fit mentio in instrumento, realiter non exhibetur, aut non integrè exhibetur, vel pro pecunia diuersæ merces, res mobiles, aut se mouentes iusto pretio etiam non æstimatæ representantur, aut pro representatis habentur, Declaramus illos teneri in conscientia ad damna parti læsæ reficienda: Et tales Notarios ipso iure, & facto ceteri priuatos tamq̃ indignos officio tabellionatus, eosq; à matricula Notariorum deleri volumus. Decernentes etiam quòd testes, qui scienter interuenerint talibus fraudulentis, & simulatis contractibus, item proxenetæ qui tales contractus tractauerint, tanquam participes prauitatis vsurariæ, velut vsurarij puniantur.

*Notarij qui
officio priuã
di.*

*Complices
fraudento-
rum contra-
ctuum.*

Quia

Quia verò multiplices istæ simulatōrum cōtractuum fraudes, vulgo notæ non sunt, Parochi, Concionatores, & Confessarij per occasiones eos ardenti stylo insectentur, detestabilem eorum iniquitatē, & pœnas grauissimas exaggerando. Quod vt facilius præstare queant, Nos per speciale edictum vsitatoribus in hoc Episcopatu damnatorum huiusmodi contractuum speciebus propositis, ipsis normam, quam sequantur; suggeremus.

D E I V D Æ I S. Cap. 65.

Quoniam honestas exigit, & vniuersalis Ecclesiæ consuetudo seruat, vt Iudæi à Christianis aliquo notabili signo discernantur: Volumus & ordinamus signum illud esse debere, circulum de filis croceis in veste extrinseca ante pectus, quo, ad masculos, & duas rigas flauī coloris in peplis mulierum. Volumus etiam cap. Post miserabilem: de vsuris, huic statuto esse annectendum, & inferendum, & cum eo publicandum: Cuius tenor subsequitur.

Bern. ca 46.

Post miserabilem, & infra. Iudæos ad remittendas Christianis vsuras per Principes, & potestates cōpelli præcipimus seculares, & donec eis remiserint, ab vniuersis Christi fidelibus tam in mercimonijs, quàm in alijs, per excōmunicationis sētentiam, eis iubemus communionem omnimodā denegari.

Famulatum autem Christianorum, præterquàm in casibus à Sacr. Canonibus permissis, penitus eis interdiciamus, sub pœnis ipsorum Canonum, arbitrio nostro aggrauandis.

CAPITVLVM OMNIS VTRIVSQVE:

de pœnit. & remis. Cap. 66.

Omnis vtriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenerit; omnia sua, solus, peccata saltē semel in anno, fideliter confiteatur proprio Sacerdoti; & iniunctam sibi pœnitentiam, proprijs viribus studeat adimplere, suscipiens reuerenter ad minus in Patcha Eucharistiæ Sacramentum. Nisi fortè de proprij Sacerdotis consilio, ob aliquam causam rationabilem, ad tempus ab eius perceptio-

ceptione abstinendum duxerit. Alioquin & vitens ab ingressu Ecclesiæ arceatur; & moriens Christiana careat sepultura. Vnde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesijs publicetur, ne quisquam ignorantia cæcitate, vel amens excusationis assumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa confiteri sua peccata; licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote; cum aliter ipse illum non possit soluere, vel ligare. Sacerdos autem sit discretus, & cautus; vt more periti medici; superinfundat vinum, & oleum vulneribus sauciati; diligenter inquirens de peccatoris circumstantijs, & peccati. Qui prudenter intelligat, quale ei debeat præbere consilium; & cuiusmodi remedium adhibere; diuersis experimentis vtendo ad sanandum ægrotum. Caueat autem omnino, ne verbo, aut signo, aut alio quouis modo, prodatur aliquatenus peccatorum. Sed si prudentiore consilio indignerit; illud absq; vlla expressione personæ, cautè requirat. Quoniam qui peccatum in pœnitentiali iudicio sibi detectum, præsumperit reuelare; non solum à Sacerdotali officio deponendum decernimus; verum etiam ad agendam perpetuam pœnitentiam, in arctum monasterium detrudendum.

DE CONSTITUTIONIBVS.

Cap. 67.

NE quis autem harum Constitutionum Synodaliū ignorantiam prætere valedat, præcipimus omnibus tam religiosis, quàm secularibus Presbyteris nostræ iurisdictioni subiectis, cuiuscunque status, & dignitatis existunt, sub pœna duorum florenorum, fabricæ S. Vigiliij applicandorum, exemplum infra spatium duorum mensium, postquam impressæ erunt, habere procurent: vitamq; suam, ac mores iuxta earum ductum, & normam ita instituant, ac reforment, vt quibus præsent, iisdem & præluceant ad laudem, & gloriam Dei, qui sit benedictus in secula. Amen.

F I N I S.

INDEX RVBRICARVM

Capitula, & numero folium denotante.

A			
A	Raportatili. Cap. 15.	14	
	Adulteris, & concubinarijs.		
	Cap. 62.	41	
B			
B	Lasphemis. cap. 4.	7	
	Bonis Ecclesie non alienandis.		
	Cap. 45.	34	
	Bonis Ecclesie administran. c. 46.	34	
	Bonorum Ecclesiarum inuentarijs		
	conficiendis. cap. 47.	34	
C			
C	Confessarijs, & eorum exami-		
	ne. cap. 18.	17	
	Clericorum, & mulierum suspecta,		
	& prohibita cohabitatio. c. 27.	24	
	Collatione beneficiorum examine,		
	& examinadoribus c. 31.	27	
	Clericis ignotis, & peregrinis, ac		
	regularibus extra claustra degen-		
	tibus. c. 58.	40	
	Confraternitatibus. c. 60.	41	
	Concubinarijs. c. 62.	41	
	Constitutionibus. c. 67.	43	
D			
D	Doctrina Christiana. c. 7.	9	
	Decanorum Ruralium offi-		
	cio cap. 39.		30
E			
E	Ecclesia Cathedrali. cap. 24.	22	
	Ecclesia S. Vigiliij visitatione.		
	Cap. 25.	23	
	Ebrietate Clericis vitanda. c. 28.	25	
	Ecclesiastica libertate. c. 37.	29	
	Ecclesijs quae sunt obnoxia iuripa-		
	tronatus, earumq; patronis, &		
	bonis. c. 40.	31	
	Ecclesiarum sartis tellis conseruan-		
	dis, & reparandis si quae vetusta-		
	te sint collapsae. c. 41.	32	
	Ecclesijs nouis erigendis. c. 42.	32	
F			
F	Festis obseruandis. c. 23.	21	
	Foro Ecclesiastico. c. 36.	29	
H			
H	Hereticis. c. 2.	5	
	Horis Canonicis dicendis.		
	Cap. 29.	26	
	Hospitalium, & aliorum piorum		
	locorum administrat. cap. 61.	41	
I			
I	Maginibus. c. 16.	15	
	Ieiuniorum diebus. c. 23.	21	
	Iudeis. c. 65.	43	

	L				
L	ibris prohibitis, & Typogra-	6			
	phibis Cap. 3.				
	Locationibus honorum ecclesiarum.				
	cap. 48.	35			
	Legatis ad pias causas & ad quae te-				
	neantur notarij c. 51.	37			
	Legatorum piorum commutatione.				
	cap. 52.	38			
	M				
M	Onialibus. c. 57.	39			
	N				
N	E Curati subditos suos grauent				
	in exactione iurium Parochia-				
	lium c. 35.	29			
	Ne Clerici ad secularia iudicia tra-				
	hantur. c. 38.	30			
	Novalibus. c. 44.	34			
	Ne vacantes Ecclesiae spolientur.				
	cap. 49.	35			
	Ne parentes cum filijs, aut filiabus,				
	aut fratres cum sororibus in vno				
	lecto dormiant. c. 63.	42			
	O				
O	Rnatu altarium c. 16.	15			
	Observandis in colatione or-				
	dinum. c. 21.	19			
	Obtinentes beneficia incompatibi-				
	lia, de dispensationibus doceant.				
	cap. 32.	27			
	Occupatoribus decimarum & alio-				
	rum honorum Ecclesiasticorum.				
	cap. 43.	32			
	Omnis vtriusq; sexus. c. 66.	43			
	P				
P	rofessione fidei. cap. 1.	3			
	Prædicatione verbi Dei c. 6.	8			
	Prædicatoribus extraordinarijs exa-				
	minandis. cap. 8.	9			
	Partione fructuum post mortem				
	Clerici restantium successori af-				
	signanda c. 54.	38			
	Q				
Q	uestuarijs ordinum mendi-				
	cantium. c. 59.	40			
	R				
R	ectores Parochialium veniant				
	aut mittant ad Sacrum Chri-				
	stma conficiendum. c. 12.	12			
	Reliquiarum sanctar. cultu. c. 16.	15			
	Residentia curatorum. c. 33.	28			
	Regularibus. c. 56.	39			
	Regularibus extra claustra degenti-				
	bus. c. 58.	40			
	S				
S	uperstitionibus cap. 5.	7			
	Sacramentis. c. 9.	10			
	Sacramento baptismi. c. 10.	10			
	Sacramento confirmationis. c. 11.	11			
	Sacramento Eucharistiae. c. 13.	12			
	Sacrificio Missæ. c. 14.	13			
	Sacramento penitentiae. c. 17.	15			
	Sacramento extremae vntæ. c. 19.	17			
	Sacramento ordinis. c. 20.	18			
	Sacramento Matrimonij. c. 22.	19			
	Seminario. c. 30.	26			
	Syndicis, & Juratis Ecclesiarum.				
	cap. 50.	36			
	Sepulchris. c. 55.	39			
	T				
T	estamenti Clericorū c. 53.	38			
	V				
V	ita, & honestate cler. c. 26.	27			
	Vsuris & illic contract. c. 64.	42			
	Vicarij, & coadiutores quando Cu-				
	ratis deputandi. c. 34.	28			

F I N I S.

x/399

9
7
6
8
1
0
7
0
0
1
2
3
5
7
8
2
5
1
0
3
7
2
1
1

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

T

I

8

8

Small white label with illegible text.

Small white label with illegible text.

76

CONSTITVTIONES
ILLVSTRISSIMI,
ET REVERENDISSIMI DOMINI DOMINI

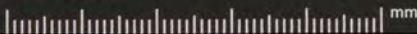
ITVLI
yt. Card.
&c.
N O D O

x-rite

colorchecker

MSCCPPCC0613

Apud Antonium Marchum, & Sanctum Zanettum. 1626.
Superiorum Permissu.

MSCCPPCC0613